

**RÉTSÁG VÁROS
INTEGRÁLT VÁROSFELJESZTÉSI
STRATÉGIA
és
ELŐZETES AKCIÓTERÜLETI TERVE
2007-2013**

Munkaváltozat 1. verzió (társadalmi egyeztetésre)

2008. április

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS

1.1. Vezetői összefoglaló

1.2. Módszertan és előzmények ismertetése

2. HELYZETELEMZÉS

2.1. Rétság szerepének meghatározása a településhálózatban

2.1.1. Rétság térszerkezeti sajátosságai

2.1.2. Rétság kistérségi szintű feladatellátása

2.1.3. Rétság vonzáskörzetének bemutatása

2.1.4. Rétság dinamikai jellemzése, funkciója, a városhierarchiában betöltött szerepe

2.2. Helyzetértékelés

2.2.1. Gazdaság

2.2.2. Társadalom

2.2.3. Környezet

2.2.4. Köszolgáltatások

2.3. Városrészek területi megközelítésű elemzése

2.3.1. Városrészek lehatárolásának módszere

2.3.2. Városrészek SWOT analízise

3. STRATÉGIA

3.1. Jövőkép kijelölése, fejlesztési irányok

3.2. Célhierarchia

3.2.1. Átfogó célok

3.2.2. Tematikus célok

3.2.3. Városrészek kitűzött céljai

3.3. Anti-szegregációs program

3.3.1. Anti-szegregációs helyzetelemzés

3.3.1.1. Demográfiai mutatók

3.3.1.2. Iskolai végzettség szerinti megoszlás

3.3.1.3. Foglalkoztatottság

3.3.1.4. Szociális ellátórendszer

3.3.1.5. A közzolgáltatások elérhetősége

3.3.1.6. Oktatás-nevelés

3.3.1.7. Lakhatás

3.3.1.8. Közműellátottság

3.3.1.9. Rétság külterületének főbb jellemzői

3.3.2. Szegregátumok meghatározása, azonosítása

3.3.2.1. A helyi CKÖ szerepe

3.3.2.2. Az alacsony státuszú roma lakosság képzése-foglalkoztatása

3.3.2.3. Szociális munka, helyi civil segítők a leromlott területeken

3.3.2.4. Lakáskörülmények bemutatása

3.3.3. Az IVS és egyéb fejlesztési programok hatása a leromlott területeken élők helyzetére

3.3.4. Anti-szegregációs beavatkozási terv

3.3.4.1. Tervezett beavatkozások 2008-2013 között

3.3.4.2. Általános célok, etikai elvek

3.3.4.3. Kockázatok és kockázatkezelés

3.3.4.4. Foglalkoztatási integráció

3.3.4.5. Lakhatási integráció

3.3.4.6. Oktatási-nevelési integráció

3.4. Koherencia (illeszkedés)

3.4.1. *Összhang a településszerkezeti tervvel*

3.4.2. *A célrendszer koherenciája*

3.5. A stratégia megvalósíthatósága

3.5.1. *Önkormányzati eszközök*

3.5.2. *Ingatlangazdálkodási terv*

3.5.3. *Partnerség*

3.5.4. *Szervezeti elvárások, menedzsment*

3.5.5. *A stratégia megvalósulásának monitoringja*

4. ELŐZETES AKCIÓTERÜLETI TERV

4.1. Illeszkedés az Integrált Városfejlesztési Stratégiához

4.2. A településfejlesztési akcióterület kijelölése, jogosultság igazolása

4.2.1. *Akcióterület kijelölése*

4.2.2. *Jogosultság igazolása*

4.2.3. *Az akcióterületre vonatkozó adatok beszerzése*

4.3. Helyzetelemzés

4.3.1. *Az akcióterület társadalmi, gazdasági, környezeti jellemzőinek bemutatása, problémafeltárás*

4.4. Fejlesztési célok és beavatkozások

4.4.1. *Az akcióterület fejlesztésének célja, rész céljai*

4.4.2. *Fejlesztési programok*

4.4.2.1. *Regionális Operatív Program 2007-13 között város-rehabilitációs célú pályázat tartalma*

1.1. *Első pályázati fordulóban benyújtandó információk*

1.2. *Második pályázati fordulóban benyújtandó információk*

4.4.2.2. *Magánszféra által megvalósítani kívánt projektek a közszféra fejlesztési nyomán.*

4.4.2.3. *A pályázathoz kapcsolódó, de azon kívül a közszféra által megvalósítani kívánt tevékenységek az akcióterületen.*

4.4.3. *A tervezett tevékenységek illeszkedése a célcsoport igényeihez*

4.4.4. *A városrehabilitációs projekt végrehajtási ütemterve*

4.4.5. *A tervezett fejlesztések várható hatásai*

1. *Társadalmi-gazdasági hatások*

2. *Esélyegyenlőségi hatás*

3. *Környezeti hatások*

4.5. A megvalósítás intézményi kerete

4.5.1. *Akcióterületi menedzsment szervezet bemutatása*

4.5.2. *Az akcióterületi terv megvalósításának nyomon követése, civil szereplők bevonása*

4.5.3. *Üzemeltetés, működtetés*

1. *A fejlesztési tevékenység és a szolgáltatások működésének rövid leírása*

2. *Szervezeti terv*

4.6. Pénzügyi terv

4.6.1. *Pályázat előzetes összefoglaló költségvetése (Teljes akcióterületi terv pénzügyi terve, Pályázat pénzügyi terve)*

4.6.2. *Kockázatok elemzése*

4.7. **Előkészítettség állapota összefoglalóan** – elvégzett, és még el nem végzett tevékenységek és azok ütemezése

5. MELLÉKLETEK

1. Bevezetés

Az Európai Unió irányelvei szerint (Lipcsei Charta és a Területi Agenda) a 2007-2013 közötti támogatási periódus alatt kiemelt hangsúlyt kap a területfejlesztés, azon belül a fenntartható városfejlesztés, a vidéki területek támogatása és a hátrányokkal küzdő térségek problémáinak kezelése.

A 2007-2013-as időszakban a régiók önálló regionális operatív programok keretében ösztönzik a város rehabilitációs programokat, melynek irányelvei alapvetően azonosak minden régióban.

Az Észak-Magyarországi Regionális Operatív Program keretében kétfordulós pályázati kiírás jelent meg funkcióbővítő város rehabilitációs akciók végrehajtásának támogatására. Az akció célja a városok regionális gazdasági szerepének erősítése, ennek érdekében a városok illetve városrészek központi területeinek funkcióbővítése, központi térrel nem rendelkező városok illetve városrészekben ezek kialakítása és a városi életbe való szerves beillesztése. A város rehabilitációs akciót integrált városfejlesztési stratégiára alapozva kell megvalósítani, emellett a program által érintett központokra akcióterületi terveket is ki kell dolgozni.

A stratégiával szemben követelmény, hogy a város jövőképevel és a városhálózatban elfoglalt helyével, szerepével, illetve a városban és az egyes városrészben meglévő problémákkal egyaránt koherens beavatkozásokat tartalmazzon. A városi akcióterületek kiválasztása és a fejlesztések megfogalmazása a helyi szereplők (hatóságok, önkormányzat, gazdasági-társadalmi partnerek) bevonásával történjen, a koncentráció elvének alkalmazásával, azaz egy területen több ágazati szintű beavatkozás együttes alkalmazásával.

1.1. Vezetői összefoglaló

Az Önkormányzat viszonyrendszerének igazodása a társadalmi-gazdasági struktúrákhoz felértékeli a versenyszférával (*befektetők, gazdálkodók, vállalkozók*) és a civil szférával való partnerségi kapcsolatokat, ösztönözve ezzel a szorosabb együttműködést.

Egyre inkább érződik továbbá a minőség és fenntarthatóság kényszere, hiszen a jövőben az a település lehet csak sikeres, amely minőségi kínálatot (pl.: minőségi turisztikai kínálat) és minőségi szolgáltatást (élhető város) tud nyújtani hosszú távon. A város komoly fejlődési potenciálját, természeti és kultúrtörténeti adottságainak, valamint kedvező földrajzi fekvésének valamint az itt élő emberek szakértelmének és településük iránti elhivatottságuknak köszönheti.

Összességében elmondható, hogy Rétság adottságait eredményesen kamatoztatva, lehetőségeivel élve, jó eséllyel indulhat a hosszú távú fenntartható fejlődés versenyén.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia célja:

- ⇒ Stratégiai szemlélet alapú városfejlesztés támogatása
- ⇒ Fejlesztendő városi akcióterületek kijelölése
- ⇒ A fejlesztési területek összhangjának megteremtése
- ⇒ Városfejlesztés menedzsment rendszerének kialakítása

A fejlesztések integráltságát biztosítja, hogy:

- ⇒ többféle fejlesztési tevékenységet hangol össze
- ⇒ a közérdekű fejlesztések összhangban vannak a helyi lakosság igényeivel és
- ⇒ ösztönözik a magántőke beruházásait.

A jelen IVS funkcióbővítő városfejlesztési program megalapozását segíti elő. A stratégia készítése az alábbi **alapelvek** szem előtt tartásával készült:

- ⇒ társadalmi egyeztetés (gazdasági, lakossági) előzte meg;
- ⇒ komplex, szakterületeket integráló dokumentum készült;
- ⇒ hosszú távú, gazdasági alapú fejlesztéseket tartalmaz;
- ⇒ 7-8 évre vonatkozó stratégiai irányokat jelölt ki és 3-4 évre operatív programokat tartalmaz;
- ⇒ a Lipcsei chartával és a Lisszaboni stratégiával összhangban van, ötvözi a hazai és az Uniós irányelveket, szakpolitikákat, a Jessica konstrukció szerint működik;
- ⇒ a fenntarthatóság elve kiemelkedő szerepet kapott a gazdasági, társadalmi és ökológiai szinten;

- ⇒ az önkormányzat globális felelősségvállalásán alapul, amely a város menedzselésben nyilvánul meg (gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás, helyi szolgáltatások ösztönzés);
- ⇒ hangsúlyozza a városnak önmagán túlnyúló szerepét, felelősségét a környező térségért;
- ⇒ az önkormányzati források mellett egyéb források is bevonásra kerültek:
  - állami források
  - gazdasági szféra forrásai
  - egyéb, nem fejlesztési jellegű források (adóbevételek)

A **helyzetelemzés** alapján levonható fő következtetések a város egészére vonatkozólag:

⇒ *Pozitívumok*

- Történelmi múlt
- Jelentős mértékű ingatlan terület
- Sok zöldfelület
- Kistérségi egészségügyi szerepkör

⇒ *Negatívumok*

- Környező városok „elszívó” hatása
- Korlátozott helyi munkalehetőségek
- Vállalkozások gazdasági aktivitása alacsony

A helyzetelemzés alapján javasolható **közép távú stratégia**:

- ⇒ Emberléptékű, komfortos és urbanizált környezet kialakítása – annak minden városi ellátási funkciójával együtt
- ⇒ Pozitívumok maximális kihasználására építve
  - Turizmus ösztönzése (egészség, kulturális)
  - Rekreáció feltételeinek erősítése
- ⇒ Negatívumok hatásának mérséklésére
  - Gazdaságfejlesztés ösztönzése
  - Infrastruktúra fejlesztés

Rétság funkcióbővítő városfejlesztési program keretében a belvárosban, illetve a belvároson kívüli belterületen kíván akcióprogramokat megvalósítani a 2007-2013. közötti tervezési időszakban.

Az akcióterület lehatárolása

- a 2-es út *(mettől, meddig tartó?)* templomtól a közlekedési lámpáig tartó szakaszán az út bal oldalán *(hrs.:?)* lévő zöldfelület, park felújítása, pihenő szigetek létesítésével a zöldfelület megnagyobbítása;
- a városközpont területén lévő járdák, parkolók burkolatának felújítása, aszfaltozása;
- a templom épület belső részeinek felújítása;
- a polgármesteri hivatal épületének tetőszerkezetének, nyílászáróinak, elektromos- és fűtési rendszerének cseréje, korszerűsítése, az épület akadálymentesítése, parkolójának burkolása;
- a művelődési ház tetőszerkezetének, nyílászáróinak, elektromos- és fűtési rendszerének cseréje, korszerűsítése, az épület akadálymentesítése, parkolójának burkolása;
- a Kossuth és Zrínyi utcák 400-400 méteres szakaszainak mentén csapadékvíz-elvezető rendszer építése, az út és a járda felújítása, és zöldfelület kialakítása;
- a piactér területén nem megoldott a csapadékvíz elvezetése, a meglévő burkolat cseréje, javítása történne.
- a volt honvédségi laktanya épületeit kiszolgáló közművek fejlesztése, a megfelelő színvonalú biztosító infrastrukturális hálózatok, közművek felújítása

Az akcióterület fejlesztési céljai

- Rétság lakossága számára a helyi identitást is erősítő korszerű központi közösségi, szolgáltató tér további fejlesztése
- A város turisztikai célú szolgáltatásainak bővítése
- Kereskedelmi és vendéglátó-ipari egységek számára vonzó üzleti környezet kialakítása
- Gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása
- Zöldövezeti pihenőhelyek, játszóterek kialakítása
- A város gépjárművel való megközelíthetőségének javítása, új parkolóhelyek kialakításával

Pályázati program keretében tervezett tevékenységek és projektek a prioritást élvező akcióterületen:

- Városkép fejlesztése
-
-
- Örökségvédelem

-
- Közlekedési célú fejlesztések
  - Új közlekedési rend kialakítása
  - Gyalogos sétányok kialakítása és kerékpáros közlekedés fejlesztése
  - Parkolóhelyek építése
- Gazdaságfejlesztés
  - Volt honvédségi laktanya közműhálózatának felújítása gazdasági funkcióbővítés céljából
  - Fejlesztések által érintett belvárosi részben a homlokzatok megújítása a kereskedelmi egységeknél;
- Városfejlesztő társaság létrehozása

Egyéb, jelentős fejlesztendő akcióterületek

Ezen területek fejlesztése többnyire a város fejlesztési programjának egy-egy kiemelt projektjéhez kapcsolódik, ugyanakkor többféle szereplőt érint és a fejlesztésük integrált megközelítést igényel. A fejlesztendő akcióterületek.

- turisztikai és gazdaságfejlesztő funkciók kialakításával.
- (rekreáció, sport)
- sportcélú fejlesztések, valamint lakásépítés

Akcióterülethez közvetlenül nem köthető fejlesztések

Az akcióterületeken kívül a város még számos fejlesztés megvalósítását irányozta elő, amelyek nem köthetők szorosan egy-egy akcióterülethez, de a város fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. Egyrészt javítják az „élhető” város image-t, másrészt bővítik a városi funkciókat. Jelentősebb tervezett fejlesztések:

- Szennyvízhálózat kiépítése a még nem csatornázott területeken
- Belterületi csapadékvíz elvezetés problémájának megoldása
- Úthálózat fejlesztések
- Kerékpárút építése

Végrehajtási rendszer

Az Akcióterületi tervek folyamatos nyomon követésére az önkormányzaton belül a megvalósításban érintett szervezetek vezetői, illetve felelős tisztségviselők részvételével egy koordinációs testületet felállítására kerül sor a projektek előkészítésre.

A közszféra konkrét projektjeinek a végrehajtást egy Városfejlesztési Társaság fogja közvetlenül irányítani. A Városfejlesztési Társaság esetében az önkormányzat tulajdonrésze minimálisan 51 % lesz, a magán, várhatóan többnyire pénzügyi tulajdonrész nem fogja meghaladni a 49 %-ot. A társaság nem feltétlenül fog tulajdonnal rendelkezni, alapvető elvárás lesz azonban a projekt menedzsment feladatok ellátása (projekt tervezés; beszerzések lebonyolítása; műszaki ellenőrzés,

támogatásokról, hitelekrol elszámolások készítése; finanszírozás szervezése; értékesítés szervezése).

Az önkormányzat a jóváhagyott városfejlesztési akciótervek alapján fog megbízást adni a társaságnak az akciótervben szereplő feladatok elvégzésére. A feladatok teljesítéséről a Társaság vezetője negyedévente beszámol a Képviselő-testület illetékes bizottságainak és félévente egyszer a Képviselőtestületnek az akcióterületi fejlesztések állásáról. A bizottságok mellett folyamatosan tájékoztatják majd a közvéleményt a helyi sajtón keresztül, illetve félévente a közmeghallgatások keretében. Az önkormányzat a Társaság működését a Felügyelő Bizottságba delegált tagokon keresztül is ellenőrzi.

Partnerség

Egyeztetés	Időpont
Önkormányzati Bizottságok	2008. március-április
Lakossági egyeztetések	
o Internetes	2008. március
o Lakossági fórum	2008. március 25.
o Vállalkozók érdekképviseletével való egyeztetés	2008. február 22.
o Akcióterületek fejlesztésében érintett vállalkozókkal való egyeztetés	2008. február 22.
IVS és belvárosi akcióterületi terv végső elfogadása	2008. április 24.

1.2 Módszertan és előzmények ismertetése

Az integrált városfejlesztési stratégia készítéséhez az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi Szakállamtitkársága 2007. október 5.-én kézikönyvet adott ki. Ennek felhasználásával, valamint helyi egyeztető fórum megállapításait figyelembe készült el a város 2007-2013 közti időszakra szóló integrált stratégiai dokumentuma és az előzetes akcióterületi terv.

A stratégia készítésénél az alábbi alapelveket követtük:

1. kérdőíves felmérés előzi meg (civil, gazdasági, lakossági)
2. integrált, komplex (szakterületeket integráló) dokumentum készül
3. hosszú távú, gazdasági alapú fejlesztéseket tartalmaz
4. 7-8 évre vonatkozó stratégiai irányokat jelöl ki + 3-4 éves operatív programot tartalmaz
5. Lipcsei chartával és a Lisszaboni stratégiával összhangban legyen és ötvözze a hazai és Uniós irányelveket, szakpolitikákat

6. fenntarthatóság elve még fontosabb (kapacitástervezés – gazdasági, társadalmi és ökológiai szinten is)
7. az önkormányzat globális felelősségvállalásán alapul (gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás, helyi szolgáltatások – menedzselni is kell a várost, gazdának kell lenni a városnak önmagán túlnyúló szerepe miatt)
8. egyéb forrásokat is be kell vonni:
  1. állami források
  2. gazdasági szféra forrásai
  3. egyéb, nem fejlesztési jellegű források (*adóbevételek, szabályozás, városmarketing*)
9. forgatókönyvet kell készíteni a társadalmasításra

2. Helyzetelemzés

2.1 Rétság szerepének meghatározása a településhálózatban

2.1.1 Rétság térszerkezeti sajátosságai

A kistérség közigazgatási központja Rétság város. Korábban járási székhely volt, városi rangját 1989-ben kapta, akkor még – a később önállóvá lett – Bánk és Tolmács településekkel együtt.

Rétság földrajzi adottságai meghatározzák alapvető stratégiai szempontjait. A város országos jellegű térszerkezeti helyzetét és annak változási tendenciáit elsősorban befolyásolja, hogy a Budapesttől Szlovákiába vezető 2-es számú főútvonal (E77) áthalad a kisvároson, közel fekszik a M3-es autópályához, **vasúti szárnyvonalával csatlakozik a Drégelypalánk-Budapest vasútvonalhoz.**

A Börzsöny és Cserhát közé ékelődött település az első, amelyben a Vác felől érkező utas felkapaszkodván a szerpentinre, megpihenhet. A történelmi időkben ez alapozta meg Rétság életben maradását, fejlődését, Pusztaszántó beolvasztását. A település a korábbi időszakokban is mindvégig közlekedési csomópont volt, így például annak létezésig a postakocsi szolgálat egyik fő állomása volt.

Rétság és térségének meghatározó országos jellegűnek tekinthető sajátossága, hogy része az Észak-magyarországi Régióknak, **Vág-Duna-Ipoly Regionális Társulásnak, a Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanácsnak** és a Rétsági kistérségnek. A Rétsági kistérség Nógrád megye nyugati szélén helyezkedik el, nyugaton Pest megyével határos.

A Rétsági kistérség Nógrád megye délnyugati részén található, területe 435 km². A Rétsági kistérséget 25 település alkotja, melyek közül egyedül a 3013 fős Rétság rendelkezik városi ranggal. A korábbi néhány száz fős falu napjainkra 3013 főt számláló kistérségi központtá fejlődött. A kistérségnek 25 599 fő lakosa van.

A makroregionális kapcsolatok tekintetében az Észak-magyarországon lehatárolt statisztikai-tervezési régió funkcionális nagyvárosi központjaihoz (Balassagyarmat, Salgótarján, Hatvan, Gyöngyös, Eger, Miskolc) képest viszonylag periférikus a helyzete. Földrajzi helyzetéből adódóan jóval élénkebbek a Közép-magyarországi régió Váci és Szobi kistérségeivel fenntartott kapcsolatai.

Mezoregionális szinten a város legelőnyösebb topográfiai pozíciója a Balassagyarmat – Vác – Budapest közötti erővonal, mely a kapcsolatok szempontjából legkedvezőbbnek Vác irányában tűnik.

Mikroszinten a város térszerkezetét erőteljesen befolyásolja Vác, Budapest és Balassagyarmat közelsége.

Az Észak-magyarország Régió Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyéket foglalja magában. Kiterjedése kelet-nyugati irányban hosszan elnyúló. A régió Szlovákiával határos északon. A régió déli irányban az Észak-alföldi Régióval, míg nyugati irányban a Közép-magyarországi Régióval szomszédos.

Az 1997 júniusában meghatározott "Helsinki folyosók" közül – melyek fejlesztésére az EU különös hangsúlyt fektet – három is érinti a régiót. Ebből következően a régió Nyugat-Európa és Délkelet-Európa között komoly tranzitszerepet tölthet be.

2.1.2 Rétság kistérségi szintű feladatellátása

Rétságon járóbeteg szakellátás működik, a kórházi ellátást a salgótarjáni, balassagyarmati és a váci kórházakban vehetnek igénybe a betegek. Házi orvosi és házi gyermekorvosi praxis, mentőszolgálat és 1 gyógyszertár működik a városban.

Rétság Bánk és Tolmács községgel együtt iskolatársulást hozott létre. A városban működő 100 férőhelyes óvoda nem társulási formában működik.

Középfokú oktatási intézmény a kistérségben nem működik, ám közel van Vác és Balassagyarmat, ahol többféle középiskola működik. Rétságon kihelyezett gimnáziumi oktatás folyik, egy-egy nappali, illetve esti tagozatos osztállyal.

A polgármesteri hivatal épületében kistérségi szintű feladatok ellátását végző gyámhivatal, építésügy, okmányiroda, földhivatal működik. **A városban önkormányzati tűzoltóság lát el szolgálatot.**

2.1.3 Rétság vonzáskörzetének bemutatása

A 25 település alkotta 435 km² területű, 0,057 település/km² településsűrűségű, 25 599 fős, 59 fő/km² népsűrűségű kistérségben az egy településre jutó átlagos lakónépesség száma 1029 fő volt. A lakónépesség csaknem teljes egészében településeken él, az össznépesség csupán 1,17 %-a él külterületen.

A munkavállalási korú népesség (15-60 év) a lakónépesség 64,5 %-át teszi ki, ami a régióban az egyik legmagasabb arány. A gazdaságilag aktív népességben belül, a nyilvántartott álláskeresők aránya 2006. végén 10,2 % (1084 fő). A tartósan (több, mint 1 éve) regisztrált munkanélküliek száma 263 fő.

A Rétsági kistérség társadalmi-gazdasági jellege alapján a felzárkózó kategóriába tartozik. A 2007. évi CVII. törvénnyel módosított 2004. évi CVII. törvény alapján nem tartozik a hátrányos és leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé.

A Rétsági kistérség ma Nógrád megye egyik legdinamikusabban fejlődő területe, annak ellenére, hogy a rendszerváltozást követő években itt is gazdasági összeomlás következett be. Az 1970-es években a vidéki ipartelepítési hullám nyomán létrehozott leányvállalatok, üzemek a 90-es évek elejére-közepére tönkrementek, több ezer munkahely szűnt meg. Tetézte a bajt, hogy a mezőgazdasági termelősövetkezetek is nagyrészt felszámolásra kerültek. Rétság város vezetése a 90-es évek közepén felismerte, hogy elsődleges feladata a munkahelyteremtés, a helyi és térségi foglalkoztatás javítása, a működő tőke idevonzása, új beruházások elindítása. Zöldmezős beruházással négy év alatt 1.200 munkahely létesült. Az itt megtelepedők között találhatóak elektronikai alkatrészek, bőr ülőgarnitúrák gyártásával, nedvszívó-légáteresztő anyagok forgalmazásával, valamint irodai és számítástechnikai alkatrészek előállításával foglalkozó cégek.

Rétság mellett decentrumként figyelembe vehető települések Romhány és Nagyoroszi. Mindkét települést lakosság száma, intézményhálózata, gazdasági potenciálja és közlekedési adottsága predesztinálja erre a szerepre.

A kistérség más településein (pl. Nagyoroszi, Tolmácson, Romhányban) is történtek beruházások, amelyek jelentős számú korszerű munkahelyet teremtettek. E folyamatok eredményeként bővült a kisvállalkozások köre, elsősorban a kereskedelem és a szolgáltatások területén.

2.1.4 Rétság dinamikai jellemzése, funkciója, a városhierarchiában betöltött szerepe

A terület arculatát a Cserhát dombjai, a Naszály és a Börzsöny határozzák meg. A falvakban számos helytörténeti kiállítás található, a térség a palóc, szlovák, sváb etnikum révén hagyományokban gazdag, napjainkban ezeket a hagyományokat próbálják feléleszteni. A történelmi múlt iránt érdeklődők megtekinthetik Nógrád és Drégely várát, számos településen találnak csatahelyeket (Diósjenő, Romhány, Rétság), igényes helytörténeti kiállításokat, honismereti házakat, emlékszobákat (Bánk, Horpács, Berkenye, Nógrád, Szendehely, Alsópetény). Az irodalmi emlékhelyként ismert Horpácson, a Mikszáth-kúriában megtekinthető a Szklabonyán született palóc író bútoraival, használati tárgyaival, életútját és munkásságát bemutató dokumentumokkal berendezett múzeum. A környék csaknem valamennyi településén található építészeti szempontból komoly értéket képviselő uradalmi kastély és kúria (hasznosításuk nem mindenhol az épület rangjának megfelelő). Számos látogatót vonzanak külföldről is a középkori, valamint a 18. századi barokk egyházi műemlékek, melyek közül legértékesebbek a tereskei, az alsópetényi és a nógrádsápi templomok.

Nógrád megyében elsőként Rétságon kezdődött meg a „zöldmezős” ipartelepítésre alkalmas terület előkészítése, így a megye iparszerkezetében történt változások az elmúlt tíz évben a Rétsági kistérséget érintették a legkedvezőbben. Multinacionális cégek sora létesített üzemet Rétságon, Romhányban ismét erős a kerámiaipar, Nagyorosziiban a lakókocsigyártás fejlődik és az új tulajdonosnak köszönhetően a Felsőpetényi Agyag- és Ásványbánya is stabilizálta helyzetét.

A kistérségben a Börzsöny-Naszály vidéke természetföldrajzi adottságai, talajviszonyai, klimatikus tényezői alapján kiemelten alkalmas bogyógyümölcs, továbbá csonthéjas gyümölcsök és alma termesztésére. A gyümölcs feldolgozására, tárolására hűtőházak létesültek.

Közigazgatásilag az Észak-Magyarországi régióba tartozik, gazdasági kapcsolatrendszerében meghatározó, hogy a főváros külső agglomerációs gyűrűje érinti, így erőteljesen érvényesül Budapest, illetve a Központi régió hatása. A térség viszonylag ritkán lakott, a települések szétszórtnan helyezkednek el, a falvak lakossága nagyrészt 1000 fő körüli. Rétság városi rangjával egyedüli a kistérségben, ennek megfelelően lát el a kistérségben közigazgatási feladatokat.

Az önkormányzat előtt jelentős feladatok állnak, elsősorban a humán infrastruktúra területén, a volt honvédségi ingatlanok hasznosításában, a belső úthálózat felújításában. Állami feladat a főközlekedési útnak a várost elkerülő szakaszának a megépítése.

2.2 Helyzetértékelés

2.2.1 Környezet

Rétság a Börzsöny és a Cserhát között, a Nógrádi-medence lankákkal tarkított völgyében terül el. A környező települések közlekedési, kereskedelmi, igazgatási, valamint kulturális és egészségügyi központja. A városon átfolyó patak medrére merőlegesen vezet Szlovákia irányába a 2-es (E77) számú főközlekedési út.

Nevezetességei között a Kovács-kúria, valamint a szlovák kisebbség múltját bemutató kiállítás, a XVII. Századi evangélikus harangláb és a római katolikus templom említésre méltó.

Rétság déli határában lévő Pusztaszántó napjainkban közigazgatásilag a városhoz tartozik. A XIX. század első felében a Kovács-család épített itt úrilakot. A műemlék kúriát napjainkra szépen helyreállították.

Barokk stílusú, egyhajós római katolikus templomát 1729-ben Szent András tiszteletére szentelték fel. A település földrajzi elhelyezkedése és jó közlekedési kapcsolatai révén remek kiindulópont a környék nevezetességeinek csillagtúraszerű felkereséséhez.

Vadregényes turistautak indulnak innen a Börzsönybe és a Cserhátba. S néhány kilométerre van a városhoz a Bánki-tó, ahol strandolni, sportolni és horgászni egyaránt lehet.

2.2.2 Társadalom

Rétság város területe 1978 hektár, azaz 19,78 km², ami a megye területének mindössze 0,77 %-a. A térség demográfiai mutatói közül a népesség alakulását, a természetes szaporodást, a vándorlási különbözetet a korösszetétel fontosabb elemeit mutatjuk be, továbbá ahol lehetséges, összevetjük a kistérségi és a megyei adatokkal.

Vizsgált terület	Rétság	Rétsági kistérség
Lakónépesség száma	3 007	25 929
Állandó népesség száma	2 975	25 599
Állandó népességből a 0-14 évesek száma	455	3 779
Állandó népességből a 15-59 évesek száma	2 099	16 479
Állandó népességből a 60-X évesek száma	421	5 341
Belföldi odavándorlás, 2006	150	1 458
Belföldi elvándorlás, 2006	153	1 334
Vándorlási különbözet, 2006	-3	124

Forrás: KSH, Rétság város főbb adatai, 2001, 2006

Néesség

A város lakónéessége 2006-ban 3007 fő volt, állandó népessége pedig 2 975 fő volt, ami Nógrád megye lakosságának 1,36 %-át teszi ki.

Népsűrűség

Rétság város területe 19,78 km². A település népsűrűsége 2006-ban 152 fő/km², ami jóval magasabb a kistérség egészére vonatkozó 59,6 fő/km² adattól, és a Nógrád megye egészére 86,5 fő/km² értéktől is jóval magasabb.

Korösszetétel

Korösszetétel tekintetében azonban kedvezőtlen tendenciaként tapasztalható a 0-15 éves korú lakosság számának csökkenése, 2001-ben 2643 fő volt, 2006-ban viszont már csak 2554 fő volt. Ezzel szemben ugyanis a lakosságon belül nőtt a 59 évnél idősebbek aránya. 2001-ben létszámuk 375 fő volt, addig 2006-ban már 421 főre nőtt.

Természetes szaporodás

Természetes szaporodás, illetve fogyás mértéke 1980-1989 között 122 fő volt, tehát többen születtek, mint haltak meg. Ugyanez ez a mutató 1990-2001 között már csak 88 fő volt. Látható tehát, hogy ezen a téren kedvezőtlen tendencia érvényesül.

Vándorlási különbözet

A vándorlási különbözet tekintetében szintén kedvezőtlen képet mutat a statisztika az belföldi odavándorlások száma 2006-ban 150 fő, a belföldi elvándorlásoké pedig 153 fő volt, melynek különbözete -3 fő volt. A kistérségi hasonló adatokhoz viszonyítva megállapítható, hogy kedvezőtlenebbül alakultak a szám adatok a hasonló időszakban. A Rétsági kistérségben a belföldi odavándorlások száma 2006-ban 1458 fő, a belföldi elvándorlásoké 1334 fő volt, melynek különbözete 124 fő volt.

A gazdaságilag aktív illetve gazdaságilag nem aktív lakosság aránya

Rétság lakosságának 67%-a sorolható a gazdaságilag aktív korúak közé, ami a megyei szinttel megegyező arány, ez pozitív lehetőséket hordozhatna magában, azonban a Rétsági kistérségben az aktív korú népességből 8363 főnek volt 2006-ban munkaviszonya, ami 42,1 %-os foglalkoztatási rátát jelent, így ez az arány rosszabb a megyei 50,3 %-os átlagnál.

A gazdaságilag aktív felnőtt lakosságra vonatkozó munkanélküliségi mutatók

A regisztrált munkanélküliek száma a kistérségben 2002 és 2004 között növekedett, majd 2005-re csökkent. A munkanélküliségi ráta, a regisztrált munkanélküliek aránya az aktív korú népességben, % ami megyei átlagnál (11,9%) jóval magasabb értéket mutat. A kistérségben 10% alatti értékkel nem találkozhatunk.

A Rétságon élő lakosok közül 2006-ban 157-en voltak regisztrált munkanélküliek, melyből 68-an 180 napon túl regisztráltak voltak. Ez az aktív korú lakosok 7,8 %-a illetve a 3,3 %-a volt. Rétság mégis az itt található települések között e tekintetben viszonylag jó helyen helyezkedik el, az országos szintet nézve, azonban hátrányos helyzetűnek számítható.

2.2.3 Gazdaság

Rétság gazdaságának állapotát a következő szempontok alapján elemezzük: vállalkozások helyzete, ágazati szerkezet, turizmus, helyi gazdaságfejlesztés és információs technológia.

A kistérség fejlettsége és a vállalkozás-sűrűség, illetve a vállalkozói aktivitás mértéke között szoros összefüggés figyelhető meg. Országosan 2005. év végén 1 km²-re 13 vállalkozás

A vállalkozások helyzete

A helyi lakosság foglalkoztatásában jelentős szerepet tölt be a Polgármesteri Hivatal, az Önkormányzat intézményei és a helyi szolgáltatók. A munkanélküliek részére az Önkormányzat által pályázati úton elnyert beruházásokban való közhasznú munka lehetősége biztosít megélhetést. A helyben munkát nem találók ingáznak Vácra, Balassagyarmatra, Budapestre.

A településen 100 %-ban kiépült infrastruktúrának, valamint a vállalkozások megélénkülésének köszönhetően a környező településekről is vállalnak munkát Rétságon.

A regisztrált gazdasági szervezetek száma 391 db volt, melyből a regisztrált egyéni és a társas vállalkozások száma 2006-ban Rétságon 353 db volt.

Ágazati szerkezet

Működési területüket tekintve a mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás nemzetgazdasági ágakban 6 db, a bányászat, feldolgozóipar, villamos energia, gáz-, gőz-, vízellátás nemzetgazdasági ágakban 32 db, az építőipar nemzetgazdasági ágban 25 db, a kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágban 70 db, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban 27 db, a szállítás, raktározás, posta, távközlés nemzetgazdasági ágban 10 db, a pénzügyi közvetítés nemzetgazdasági ágban 6 db, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban 126 db, az oktatás nemzetgazdasági ágban 17 db, az egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban 9 db, egyéb közösségi, személyi szolgáltatás nemzetgazdasági ágban 25 db vállalkozás tevékenykedett.

Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH)/Társasági adóbevallás kiemelt adatok /2006/ alapján megállapítható, hogy a Rétságon 25 864 109 eFt mérleg főösszeggel működtek a vállalkozások, összesen 653 610 eFt adózás előtti eredményt elérve.

A Rétságon működő, székhellyel rendelkező foglalkoztatott létszám és árbevétel szerint legjelentősebb vállalkozások

AFT Európa – Fém Formáló Technológia Kft.

Gibbs-Hungary Die Casting Ipari Termelő Kft.

SPEKTÍVA 2000 Kereskedelmi és Szállítmányozási Kft.

TDK Elektronika Magyarország Kft.

Ten Cate Enbi Gumialkatrés-gyártó Kft.

Tredegar Film Products Termelő és Kereskedelmi Kft.

HI-LEX Hungary Kábelrendszer Gyártó Kft.

Turizmus

A 2. számú főközlekedési útnak köszönhetően a városban jelentős az átutazó turisták száma. A megfelelő minőségi igények, programok, marketing tevékenységek biztosításával növelhető volna az eltöltött vendégéjszakák száma, ami a turisztikából származó jövedelmek növekedéséhez vezetne.

Helyi gazdaságfejlesztés és információs technológia – Ipari Park

2.2.4 Közszolgáltatások

2.3 Városrészek területi megközelítésű elemzése

2.3.1 Városrészek lehatárolásának módszere

A lehatárolás a KSH által készített módszertan alapján készült, mely fő szempontjai a területrendezési kapcsolódó fogalmak alapján a beépítettség és a városrész meghatározó funkciói voltak.

Funkciók alapján Rétság helyi építési szabályzata egy vegyes funkciójú központi területet jelöl ki, alközponti területek nélkül, ez pedig a településközpont (. sz. ábra)

A településközpont vegyes terület mellett:

- lakóterületek
- gazdasági területek (kereskedelmi és ipari)
- különleges területek, illetve
- beépítésre nem szánt területek (közlekedési, mezőgazdasági, zöld-, erdő- és vízgazdálkodási területek) találhatóak a városban.

A várost - funkciói alapján fő részre lehet osztani:

Városközpont

A város központi területét az alábbi utcák határolják:

A városközpont

A városközpontban található a város főbb funkcióihoz kapcsolódó legtöbb létesítmény:

- közigazgatás: Polgármesteri Hivatal
- oktatás:
  - o általános iskola
  - o óvoda
- közművelődés: művelődési központ, városi könyvtár
- hitélet: református templom, római katolikus templom
- egyéb: rendőrség, tűzoltóság, posta, szakorvosi rendelők, szociális otthonok, ifjúsági ház, piactér

A belvárosban emelkedik a város számos történelmi öröksége:

A városközpont bővelkedik zöldterületekben. A települési zöldfelületek egyik nagyterjedésű frekvenciált eleme a városközpont területe. A parkok együttes területe nagy, mely a környezetminőség és a településkép szempontjából is meghatározó. A zöldterületeken azonban kevés a játszótér, ahová a szülők a gyermekeiket kivehetik, és amelyek egyúttal szintén közösség-építő szerepet tölthetnének be. A meglévő játszótérek közül is csak kevés felel meg a szabványnak.

A városközpont kedvezőtlen adottsága, hogy a fő közlekedési út átszeli a településközpontot, melyet ezáltal nem csak a helyi, de az átmenő forgalom is terhel.

A városközpontban található a kereskedelmi és vendéglátóipari egységek döntő többsége. A városban 73 kiskereskedelmi üzlet működött 2006-ban, amelyből XXX a városközponti részén található. A 23 vendéglátó helyből XXX szintén a városközpontban üzemelt. A városban található egyetlen kereskedelmi szálláshely szintén a városközpontban működik. A városkép szempontjából kedvezőtlen, hogy a kereskedelmi és vendéglátóipari egységeknek nincs a városra jellemző egységes külső arculata. Az üzletek külső megjelenése, a kirakatok nem vonzzák a vásárlókat. Nincsenek „mágnes-üzletek”, amelyek generátorhatást fejtenének ki a többi üzlethez kapcsolódóan. Az üzletek kínálata nem tudja ellensúlyozni a nagy bevásárlóközpontok elszívó hatását.

A városközpontban él a város népességének XXX %-a. A városközponti lakónépességben belül a 0-14 éves korosztály aránya XXX %, a 15-59 éves korosztályé XXX %, a 60 év felettieké pedig XXX %. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül XXX %, az felsőfokú végzettségűek aránya a 25 évnél idősebb korosztályban XXX %.

A foglalkoztatottak aránya az aktív népességben belül XXX %. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül XXX %. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül XXX %.

A városközpontban található a lakásállomány XXX %-a. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya XXX %.

A városközponton kívüli belterület

A városközponton kívüli egyéb belterülethez tartozik a fenti utcák által határolt területen kívüli belterületi rész. Az egyéb belterületi részeket falusias lakóövezetek jellemezik. Az egyéb belterület szélein található a gazdasági övezetek. Gazdaságfejlesztési szempontból kiemelkedik a volt honvédségi laktanya területe, illetve a vasút mentén elterülő területek. Rekreációs fejlesztések céljából fontos terület a jelenlegi sportpálya területe.

A városközponton kívüli belterületen él a város népességének XXX %-a. Az itt élő lakónépességben belül a 0-14 éves korosztály aránya XXX %, a 15-59 éves korosztályé XXX %, a 60 év felettieké pedig XXX %. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül XXX %, az felsőfokú végzettségűek aránya a 25 évnél idősebb korosztályban XXX %.

A foglalkoztatottak aránya az aktív népességben belül XXX %. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül XXX %. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül XXX %.

A városközponton kívüli belterületen található a lakásállomány XXX %-a. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya XXX %.

Külterület

A Rétság város külterületi részét képező a várost körülvevő térségek területén nincs lakáscélú ingatlan, a nyilvántartások szerint ezen a területen nem élnek lakosok. Az

egykori önálló település Pusztaszántó ma elsősorban turisztikai, szabadidős tevékenységek gyakorlásának helyt adó külterülethez tartozó része a városnak. Az itt található egykori Kovács-kúria a lovas sportok, a halastó a horgász sport kedvelőit vonzza ide.

2.3.2 Városrészek SWOT elemzés

Városközpont

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
Városi közigazgatási funkciók	Közúti közlekedés (nagy átmenő forgalom)
Kistérségi közigazgatási funkciók	Alacsony gazdasági aktivitás
Általános iskola, kiterjedt vonzáskörzet	Kereskedelmi és vendéglátó-ipari egységek egységes arculatának hiánya
Sok zöldfelület	„Mágnes” üzletek hiánya
Idegenforgalmi adottságok	A szolgáltató szektor alacsony súlya
Jó közbiztonság	Hiányok a megfelelő turisztikai infrastruktúrában
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
A város elérhetőségét javító közútfejlesztési programok	Nő a városon átmenő forgalom
Pályázati források a városkép és az infrastruktúra fejlesztéséhez	Kereskedelmi áruházláncok „vevő-elszívó” hatása tovább növekszik
Kistérség többi településének együttműködési hajlandósága nő.	A város kimarad a régióba szervezett turisztikai programokból.
Az általános gazdasági környezet javul a vállalkozások számára	A külföldi és hazai tőke más országokba keres befektetési lehetőségeket
	Az infrastrukturális fejlesztésekhez a város nem kap támogatást

A városközponton kívüli belterület

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
Rekreációra alkalmas területek	Stagnáló gazdasági aktivitás
Kistérségi szerepet betöltő egészségügyi intézmény	Oktatási intézmények alacsony száma
Jelentős kiterjedésű zöldterület	Úthálózat minősége
Gazdaságfejlesztésre alkalmas övezet	Csatornázottság hiánya
	Turisztikai infrastruktúra hiánya
	Szolgáltatások hiánya
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
A város elérhetőségét javító közútfejlesztési programok	A település kedvezőtlen fekvéséből adódóan a város kimarad a régióba szervezett turisztikai programokból
Pályázati források bővülése a városkép és az infrastruktúra fejlesztéséhez	A külföldi és hazai tőke más országokba keres befektetési lehetőségeket
Együttműködési lehetőségek a kistérség	Az infrastrukturális fejlesztésekhez a város

többi településével	nem kap támogatást
Az általános gazdasági környezet javul a vállalkozások számára	

Külterület

Belső tényezők	
Erősségek	Gyengeségek
Zöldterületek nagy aránya	Lakónépesség alacsony iskolázottsági szintje
Mezőgazdasági termelési potenciál	Komfort nélküli lakások kiemelkedően magas aránya
Kedvező lakásépítési lehetőségek	Utak rossz minősége
	Alacsony tőkeellátottság a mezőgazdasági termeléshez
	Csatornázottság hiánya
Külső tényezők	
Lehetőségek	Veszélyek
Kedvező terület szabadtéri turisztaprogramokhoz (lovasturizmus, kerékpározás)	Mezőgazdaság szerepének marginalizálódása
A várost körülvevő természeti környezet szépsége „puszta feeling” közel a fővároshoz	Belföldi turizmus iránti igény visszaesése
Nagyszámú csendes és ápolt tanyák a környéken	

3 STRATÉGIA

3.1 Jövőkép kijelölése, fejlesztési irányok

Magyarországon a társadalmi térszerkezet alakulásában meghatározó kell, hogy maradjon az a Rétság által is képviselt kisvárosi kategória, amely olyan emberléptékű, komfortos és urbanizált környezetet kínál annak minden városi ellátási funkciójával együtt, ahol a lakosság kisebb jövedelem mellett is színvonalas körülmények között élhet és dolgozhat.

Olyan optimális és fenntartható környezet kialakítása a cél, ahol az iskolába, munkába járás nem vesz igénybe aránytalanul sok időt, és ahol a gyermekek biztonságosan juthatnak el a speciális képzéseket is nyújtó oktatási intézménybe, ahol színvonalas egészségügyi ellátás áll a lakosság rendelkezésére, a szabadidő színvonalas eltöltése, a kapcsolódás is megoldható a saját városán belül. Olyan urbanizált, magas fokú szolgáltatásokkal ellátott környezetet jelent, ahová a képzettebb, diplomás fiatalok is szívesen visszatérnek családot alapítani és tevékenységükkel a várost tovább gazdagítani, és ahol tere van a megélhetést biztosító kisebb szakmai vállalkozásoknak is.

Mindez természetesen nem valósulhat meg egyszerűen a jelenlegi értékek megtartásával, annál sokkal többről van szó. Az emberléptékű környezet nem jelenti a jelenlegi fejlettség konzerválását. A városi, gazdasági funkciók fejlesztésével érhető el az életszínvonal emelése, a magángazdaság dinamizálása és a városon belüli társadalmi kohézió erősítése.

Rétságnak fontos szerepet kell beölnie továbbá a területi kohézió erősítésében is, együttműködve a térség többi településével, és folytatni kell azt a térségfejlesztő folyamatot, amely a LEADER programmal megkezdődött.

3.2 Célhierarchia

3.2.1 Átfogó célok

A stratégiai program átfogó célja, hogy Rétság településszerkezetének, területhasználatának, települési természeti és épített öröksége védelmének érdekében szükséges fejlesztések, építészeti beavatkozások megtörténjenek a városi környezet fejlesztése érdekében, azok eredményeként Rétság vonzereje növekedjen, a jelenleginél komfortosabb, egészségesebb esztétikusabb és szebb város legyen.

Cél tovább, hogy javuljon a város gazdasági-, tökevonzó képessége, infrastruktúrája. Mindezek alapján erősödjön népességmegtartó ereje, valamint a város üzemeltetése gazdaságosabb legyen, a fenntartható fejlődés elve érvényre juthasson és megszűnjön a szegregációs gócpont. A célhierarchia rendszerét a 13. sz. ábra foglalja össze.

13. sz. ábra Célhierarchia kiépítése

3.2.2 Tematikus célok

A város jelenlegi helyzetére és a külső környezet kínálta lehetőségekre tekintettel, valamint az erőforrások optimális felhasználásának szempontját szem előtt tartva előtérbe helyezendő néhány olyan tematikus cél, amelynek középtávon meghatározó szerepet kell betöltenie a helyi fejlesztéspolitikában:

- ⇒ **Emberléptékű, komfortos városi környezet kialakítása** – annak minden városi ellátási funkciójával együtt
- ⇒ **Negatívumok hatásának mérséklése**
  - Gazdaságfejlesztés ösztönzése
  - Infrastruktúra fejlesztés

A tematikus célok megvalósítása során az alábbi szempontokat kívánjuk érvényesíteni:

- ⇒ A szűkösen rendelkezésre álló erőforrások mellett csak a legnagyobb hozzáadott értékkel bíró fejlesztési programok valósuljanak meg
- ⇒ Városrészek céljainak megvalósítása összehangolt módon történjen a redundancia elkerülése érdekében
- ⇒ Szűnjön meg a szegregációs gócpont, miközben ne alakuljon új a város más területein

3.2.3 Városrészek kitűzött céljai

A városrészek megcélzott, és alábbiakban bemutatott fejlesztési céljai a három tematikus cél megvalósulását segítik elő. A városrészek céljai nem fedik le teljes egészében a középtávon megvalósítandó célokat, mivel azok közül egyesek jellegüknél fogva nem városrészekhez, hanem Rétság mint egészhez kapcsolódnak. A város egészét szolgáló rövid távon megvalósítandó közcélú programok elsősorban a város elérhetőségét és a városi infrastruktúra fejlesztését szolgálják, mint közmű fejlesztések megvalósítása, járda, parkoló építése, belterületi csapadékvíz levezetés megoldása.

A városrészekre kitűzött célok a városi funkciók erősítését, és részben bővítését szolgálják. A célok kialakításakor az adott városrészek erősségeinek maximális kiaknázása és a negatívumok hatásának a mérséklése volt a cél. Figyelembe vettük továbbá azokat a tendenciákat, amelyek alapvetően meghatározzák a városfejlesztési akciók által ösztönzött piaci beruházások életképességi esélyeit. Ez azért fontos, mert hiába ösztönöz a városfejlesztési, pl. közterület-fejlesztési akció magánberuházásokat, ha azokra nincs valós kereslet, és a fejlesztés nem éri el a célját, vagy félbe maradt magánberuházásokhoz vezet.

A magán célú fejlesztések megvalósítását Rétságon az alábbi üzleti területeken ösztönzi a város fejlesztési programja:

- ⇒ kiskereskedelmi üzletek, szolgáltatások elérhetőségének biztosítása, a vásárlóerő alakulásának függvényében;
- ⇒ új vendéglátó-helyek létesítésének elősegítése, a meglévők korszerűsítése;
- ⇒ lakásépítések ösztönzése.

A városban leszakadó városrészek nincsenek és szegregált terület is kevés van. Külön fejlesztési program indítása a felzárkóztatás érdekében ezért jelenleg nem indokolt. A szegregált gócpont megszüntetésére külön intézkedési terv készül. A gazdasági

fejlődés jelentheti elsősorban a legjobb gátat a szegregáció kialakulásának, a város bizonyos részeinek leszakadását az infrastruktúra fejlesztése nagyban befolyásolja, hozzájárulva a szegregáció mértékének csökkenéséhez.

Városközpont

A település legfőbb reprezentációs arca és funkcionális területe. A településkép megjelenése, és a települési jó komfortérzet megteremtése nagyban múlik a városközpont kialakításán és használhatóságán. Az ott elhelyezkedő közfunkciók, építészeti emlékek és zöldfelületek révén a lakosság és az idegenforgalom számára is hangsúlyos szerepet képvisel, a településről alkotott vélemény fontos meghatározója, fokozott használatú és látogatottságú településrész. Megjelenésének, használhatóságának javítása, a zavaró hatások mérséklése ezért fokozottan szükséges feladat. A város képének, belső identitásának növelése is elsősorban a városközponti területek fejlesztésével növelhető. A városközpontban a közösségi, találkozási terek kialakítása, zöldterületek bővítése, aktív használata, a lakosság kényelmét, a városhasználatot javító infrastrukturális fejlesztések megvalósulása segíti az image növelését.

A jelenlegi városközpont gondozott, és reprezentatív megjelenésű ugyan, azonban azt jelenleg a 2-es út forgalmas útszakasza osztja 2 részre, mely által használhatósága, értékes térrendszere, megjelenése és összhatása is nagyban sérül. **A főközlekedésű út kiváltásával** mozgalmas, lendületes, funkcionálisan is sokrétű, zöldfelületileg pedig sokkal impozánsabb térrendszer kialakítására adna lehetőséget ezen a központi terület. A zöldfelület újragondolásával még több lehetőség nyílhatna a városközpont részterületeinek a használatára.

A városközpont adottságait figyelembe véve itt elsősorban a köz-, oktatási és kulturális funkciók megerősítése a cél, de emellett szükséges a gazdaság-fejlesztő funkció erősítése a szolgáltató szektorban, amely szerepet jelenleg nem képes betölteni.

A városközpont fejlesztése nem csak az ott élő lakosság számára fontos, hanem a vállalkozásoknak is. A meglévő kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek működéséhez, szolgáltatásuk minőségi színvonalának növeléséhez komoly ösztönzést adna egy megújult piactér. Az itt található egyetlen kereskedelmi jellegű szálláshely korszerűsítésére szintén ösztönzőleg hatna a városközpont vonzerejének növekedése.

A lakótelep területi fejlesztése nem tervezett, de a lakótelep revitalizációja, tetőtérben kialakítható új lakások építése lehetséges.

A városközponton kívüli belterület – volt honvédségi laktanya

A városközponton kívüli belterületen a fejlesztések megvalósítása szintén a város meglévő funkcióinak erősítését szolgálja. A városközponton kívüli belterületen fokozottabban érvényesíthető a kereslet-vezérelt hatás és piaci szemlélet a városrész fejlesztésében.

A város egészségügyi ellátásban betöltött szerepe a kistérségi járóbeteg ellátó központ megépülését követően erősödni fog. A magánszféra számára az egészségügyben rejlő gazdasági lehetőség a járóbeteg ellátó központ mellett egy színvonalas, többféle szolgáltatást nyújtó, egészségügyi szolgáltató központ felépítése, amely a minőségi (egészség)turizmus kiépítésének alapköve lehet a városban.

A területen található építészeti értékek (volt honvédségi laktanya), valamint zöldfelületek (Pusztaszántó) fejlesztése szintén a város turisztikai funkcióit erősíti. Ezek a területeken, amelyhez a magánszféra rekreációs célú létesítmények (pl. tenispályák, egyéb sportlétesítmények) kialakításával kapcsolódhat. Az aktív

sportéletre igény mutatkozik a lakosság részéről, ennek megfelelően szükséges fejleszteni a minőségi sportolás helyi humán és műszaki infrastrukturális feltételein, új sportlétesítmények telepítésével, illetve a sportoláshoz kapcsolódó oktatógárda képzésével.

A város földrajzi és tulajdon viszonyai miatt az erősen korlátozott a lakásépítésre kijelölhető területek nagysága a városközponton kívüli belterületen. A város fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődésének biztosításához szükséges az elkövetkezendő 8-10 évben a városközponton kívüli belterület nagyságát új területek bevonásával növelni.

Tömb-, illetve lakóparkszerű lakásépítkezésekre a jelenlegi lakáspiaci tendenciák alapján alacsony érdeklődés mutatkozik, így inkább a családi és társasházak építése várható.

3.3 Anti-szegregációs program

3.3.1 Anti-szegregációs helyzetelemzés

Az anti-szegregációs helyzetelemzés a következő dokumentumok, jogszabályok, helyi rendeletek alapján, illetve felhasználásával készült:

Helyi rendeletek

Többször módosított

- XXX Az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek bérletéről;
- XXX Szociális szolgáltatásokról és azok igénybe vételi szabályairól;
- XXX A pénzben és természetben nyújtott szociális ellátásokról;
- XXX Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió;
- XXX Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Terv;
- XXX Többcélú Kistérségi Társulással a közös gyógytestnevelési és logopédiai feladatellátásról;
- XXX Rétság Város Ifjúságsegítő Konceptiója;
- XXX Drogstratégia.

Dokumentumok

- KSH 2001 Népszámlálás vonatkozó Rétsági adatai és az adatok alapján készített
- KSH szegregátum-térkép;
- Az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) munkaanyaga;
- Akcióterületi terv munkaanyaga;
- Országos Területfejlesztési koncepció;
- Helyi építési szabályzat és településszerkezeti és szabályozási terv;
- Települési Esélyegyenlőségi terv;
- Települési közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzés és beavatkozási terv (2007);
- KSH-nak készített 2006. és 2007. évi önkormányzati statisztikák;
- Kisebbségi kalauz (2007).

Helyzetelemzés az alacsony státuszú népesség területi koncentrációjáról a város egészét tekintve

Az IVS városrészek szerinti elemzés alapján (lásd pontok) meghatározhatók

Rétságon a rosszabb státuszú területek, ahol:

- a népesség társadalmi összetétele és a
- a terület fizikai jellemzői kedvezőtlenebbek.

3.3.1.1 Demográfiai mutatók

3.3.1.2 Iskolai végzettség szerinti megoszlás

3.3.1.3 Foglalkoztatottság

3.3.1.4 Szociális ellátórendszer

A 2006. évi pénzben és természetben nyújtható támogatások adatairól szóló önkormányzati kimutatás szerint 2006 decemberében Rétságon XXX fő kapott rendszeres szociális segélyt. Ez a szám 2007 decemberére XXX -re nőtt. A támogatásra felhasznált összeg a 2006. év folyamán XXX Ft volt, míg 2007-ben XXX Ft. A segélyben részesítettek közül 2007-ben XXX -an vettek részt közcélú foglalkoztatásban, az erre fordított összeg XXX Ft volt.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban 2006 decemberében XXX fő részesült, a támogatásra felhasznált összeg XXX Ft. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2007 decemberében XXX főnek járt, a támogatásra felhasznált összeg XXX Ft volt.

A kedvezményezett gyermekek kor szerinti megoszlását vizsgálva:

- 6 év alatti XXX fő (ebből tartósan beteg, fogyatékos XXX fő),
- 7-14 éves 572 fő (ebből tartósan beteg, fogyatékos 18 fő),
- 15-18 éves XXX fő,
- 19 év feletti XXX fő.

Otthonteremtési támogatásban XXX gyermek családja részesült, összesen XXX Ft értékben, gyermektartási díjat XXX gyermek szülőjének előlegeztek meg, összesen XXX Ft értékben.

Lakásfenntartási támogatásként XXX fő pénzbeli, XXX fő természetbeni ellátásban részesült. A kérelmezők XXX % kapott támogatást. A pénzbeli támogatásokra XXX Ft-ot, a természetbeni támogatásokra XXX Ft-ot használtak fel. Ebből normatív alapon nyújtott pénzbeli támogatásban részesült XXX fő; a támogatási esetek száma XXX volt, a felhasznált összeg XXX Ft. Normatív alapon nyújtott természetbeni támogatásban részesült XXX fő, a támogatási esetek száma XXX volt, a felhasznált összeg XXX Ft. Az egyéb pénzbeli ellátásokat tekintve 2007-ben éves átlagban XXX fő kapta az időskorúak járadékát, e célra összesen XXX Ft-ot fizettek ki. Ápolási díjat XXX főnek folyósítottak, összesen XXX Ft értékben. Átmeneti segélyben XXX -en részesültek, összesen XXX Ft, temetési segélyt XXX személy kapott, összesen XXX Ft értékben.

Adósságrendező hitelkonstrukció biztosítása csak a XXX ezer lakos feletti városok esetében kötelező, ez Rétságon nem vehető igénybe. Az ilyen hitel alapfeltétele, hogy az adós magántulajdonnal bírjon, melyre jelzálogjog bejegyezhető. Az erősen leromlott területeken élő családok mindegyike önkormányzati bérlakásban él, így adósságrendező hitel felvételére nem jogosultak. A Humánszolgáltató Központ családsegítő munkatársai minden olyan család számára biztosít adósságkezelési tanácsadást, amely azt önkéntesen igénybe kívánja venni. Az Önkormányzat pedig rendkívüli segélyt utal ki kérelem esetén.

Veszélyeztetett családban összesen XXX gyermek élt 2006 folyamán, ebből

- anyagi problémák miatt XXX,
- életvezetési problémák miatt XXX,
- erkölcsi veszélyeztetettségnek volt kitéve XXX,
- fogyatékoság miatt XXX,
- és szenvedélybetegség által 69 gyermek élt veszélyeztetett családban.

A kötelező gyermekjóléti alapellátások feladatai közül az önkormányzat teljesíti a gyermekjóléti szolgáltatás feladatellátást. Gyermek átmeneti otthona a tervek szerint 2008-ban kerül megvalósításra.

3.3.1.5 A közszolgáltatások elérhetősége

A közszolgáltatások Rétságon mindenki számára egyaránt, helyben elérhetők. A közoktatási szakszolgálati feladatok ellátására önkormányzati fenntartású intézmény áll rendelkezésre, a **Humánszolgáltató Központ Pedagógiai Szakszolgálat**, mely kistérségi feladatokat, gyógytestnevelés, logopédia tevékenységi körökben lát el.

A szociális információs szolgáltatás kiépítése csak terv még a szakemberek fejében. Az étkeztetés, házi segítségnyújtás, mint szociális alapszolgáltatás kiépítése megtörtént.

Közszolgáltatások	Helyben	Más településen	A szolgáltatás ellátatlan
KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYI FELADATOK			
Óvodai nevelés			
Általános iskolai oktatás 1-4.			
Általános iskolai oktatás 5-8.			
Alapfokú művészetoktatás			
KÖZOKTATÁSI SZAKSZOLGÁLATI FELADATOK			

3.3.1.6 Oktatás-nevelés

2008-ban Rétságon egy óvoda, melynek összlétszáma 100 fő. A város egy általános iskolájában 310 diák tanul.

3.3.1.7 Lakhatás

Rétságon a lakott lakások átlagos komfort fokozatúak. A városközpontban is átlag feletti, **XXX** % ezen lakások aránya, azonban az egyéb belterületek **XXX** %-os mutatójához viszonyítva ez is szignifikáns eltérésnek számít.

3.3.1.8 Közműellátottság

A közműellátottság Rétságon megfelelő (részletesen lásd 4.4.6 pontban), a csatornázottság mértéke meghaladja az országos átlagot, mivel 100 %-os. Ez azt jelenti, hogy a város egésze csatornázott.

Pormentes utakkal való ellátottság aránya lényegesen jobb a helyzet, ugyanakkor a város központi részén, a utcák **XXX** mindegyike földút.

3.3.2 Szegregátumok meghatározása, azonosítása

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres

munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

A KSH által, a 2001-es népszámlálási adatok alapján előállított és az Önkormányzatnak megküldött térkép alapján XXX szegregátum azonosítható a városban, ahol legalább XXX fő vagy azt meghaladó érintett lakos él koncentráltan.

Megállapítható tehát, hogy a KSH által 2001-ben szegregátumként azonosított két terület mára már a lakosságszám csökkenése miatt nem felel meg a min. 50 fős kritériumnak. Így Rétságon napjainkban szegregátum nem azonosítható. Alacsony státuszú lakosok által koncentráltan lakott telepek vagy telepszerű képződmények Rétság városban nem találhatóak.

A fentebb jelzett terület - városrészben található; Kossuth utca, illetve az Eötvös utca a Belvárosban egymástól kb. 1 km távolságra - mindegyike városszövetbe ágyazódott, erősen leromlott terület, melyek jövőbeni szegregációja megelőzése érdekében az önkormányzat komplex beavatkozási tervet készít (részletesen lásd az 6.3.2. Anti-szegregációs beavatkozási terv pontban!).

A cigány/roma népességet magasabb arányban koncentráló városi területek helyzetének elemzése

A MEH Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztály által kiadott Kisebbségi kalauz (2007) szerint 293 fő vallotta magát cigány kisebbséghez tartozónak Rétságon. Ennél pontosabb adat a törvényi szabályozások miatt nem áll rendelkezésre, így a következő adatok a CKÖ által becsült, tapasztalati adatok.

3.3.2.1 A helyi CKÖ szerepe

A helyi CKÖ XXX főből áll, XXX ezer Ft éves költségvetéssel rendelkeznek. Aktív kapcsolatot tartanak fent a helyi roma közösségekkel éppúgy, mint a helyi Önkormányzattal. Az Önkormányzat épületében a fszt. XXX -es szobában található meg, elnökük hetente fogadó órát tart. Egyik tagjuk jószolgálati követi feladatokat is ellát a családok és az óvodaiskola között.

A CKÖ elnök tájékoztatása szerint a város lakosságának kb. XXX %-a, azaz kb. XXX fő tartozik a roma kisebbséghez. XXX %-uk rendezett körülmények között él. A fennmaradó XXX % szorul rendszeres szociális támogatásra, segélyezésre. Ezeknek a családoknak nincs állandó bevétele a rendszeres szociális juttatásokon, segélyeken kívül legfeljebb alkalmi munkát vagy közhasznú munkát végeznek. Ezen belül 15% az, akik életmódjuk-attitűdjük (szervenélybetegségek, leromlott egészségi állapotuk, jövőkép hiánya) és körülményeik (iskolázatlanság - esetenként funkcionális analfabétizmus -, tartós munkanélküliség, rossz lakhatási körülmények, díjhátralékok felhalmozása) együttes eredményeként halmozottan hátrányos helyzetűek, szegregálódtak, és önerejükben nem képesek ezen változtatni.

Becslés szerint a helyi romák kb. XXX %-a nem rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel.

Az országos statisztikák szerint a többségi társadalomból 10 tanuló közül 80 %, azaz 8 tanuló tovább középiskolában és szerez érettségit, míg ez a szám a romák esetében 10 tanuló közül mindössze 1 fő (10%). Ezek az arányok Rétságon is érvényesek.

3.3.2.2 Az alacsony státuszú roma lakosság képzése-foglalkoztatása

A Humánszolgáltató Központ aktív korúak munkaerő-piaci beilleszkedését támogató programjaiban eddig összesen XXX fő vesz részt, melyből XXX fő (XXX %) tartozik a roma kisebbséghez.

A helyi CKÖ és a Rétsági Munkaügyi Központok együttműködése nyomán az elmúlt években összesen közel harmincan kapcsolódtak be különböző, általános iskolai végzettséget és/vagy OKJ-s szakmát adó felnőttképzési lehetőségekbe. Foglalkoztatottsági arányukról nincsenek adatok.

Az önkormányzat. kertészeti, zöldhulladék-kezelési és felújítási munkákra rendszeresen foglalkoztat rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező, aktív korú lakosokat megbízással. A helyi építési vállalkozók is adtak már munkát határozott időre a célcsoport egyes tagjainak. A foglalkoztatási tapasztalatok vegyesek. Akadtak, akik megfelelő minőséggel és kitartással végezték feladatukat, és volt példa az ellenkezőjére is.

3.3.2.3 Szociális munka, helyi civil segítők a leromlott területeken

A Rétsági szociális ellátórendszer és családsegítés a Humánszolgáltató Központ munkatársai segítségével működik. XXX családsegítő munkatárs dolgozik, közülük XXX foglalkozik gyermekjóléti ügyekkel. A szűkös létszámukból fakadóan a prevencióra kevés idő jut, a krízishelyzetek elkerülése és kezelése tölti ki napjaikat. A helyszínen történő, rendszeres szociális segítő munka, illetve tanácsadás működik. Rajtuk kívül a körzeti védőnő és a CKÖ képviselői vannak rendszeres kapcsolatban a szegregálódott és a szegregációs veszélynek kitett lakossággal.

3.3.2.4 Lakáskörülmények bemutatása

2007. január 1-jén XXX, 2008 januárjában XXX az önkormányzati tulajdonban levő bérlakások száma, ebből XXX lakás szociális bérlakás, XXX szükséglakás (csak vészhelyzet esetén vehető igénybe). A legkisebb lakás XXX m², a legnagyobb XXX m². A lakásállomány XXX %-a komfort nélküli.

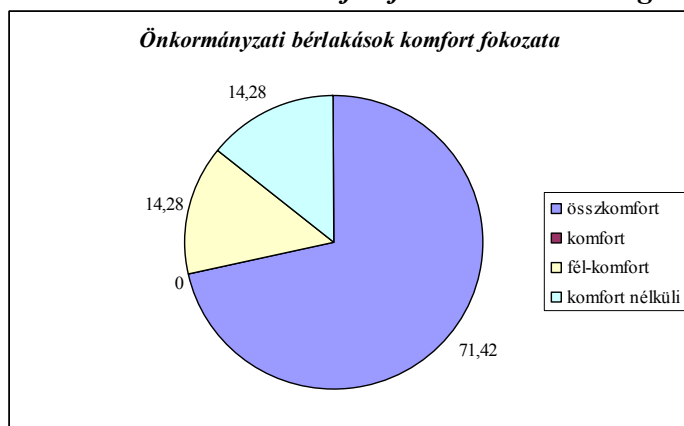
A 2. sz. táblázat a komfortfokozat szerinti lakásszámokat mutatja a 2007-es adatok alapján:

2. sz. táblázat: Önkormányzati lakások komfortfokozata

Önkormányzati bérlakások komfort fokozata	száma (db)
összkomfort	5
komfort	
fél-komfort	1
komfort nélküli	1
összesen	7

A 14 sz. ábra az önkormányzati bérlakások komfortfokozat szerinti %-os megoszlását mutatja.

14. sz. ábra: lakások komfortfokozat szerinti megoszlása

Önkormányzati szociális bérlakásra csak igazolt szociális rászorultság alapján, a rendeletben megadott jogosultsági feltételekkel lehet pályázni a Polgármesteri Hivatalnál. Részletes felsorolásukat a 3. sz. táblázat tartalmazza az önkormányzat aktuális nyilvántartása alapján (2008. március).

3. sz. táblázat: Leromlott területek lakásállománya

A leromlott területek lakásállománya	Alapterület (m2)	Lakók száma
Kossuth utca		
1. lakás	75	8
2. lakás	75	8
3. lakás	75	8
4. lakás	75	8
5. lakás	75	8
6. lakás	75	8
7. lakás	75	8
8. lakás	75	8
9. lakás	75	8
10. lakás	75	8
Köztársaság utca		
1. lakás	75	8
2. lakás	75	8
3. lakás	75	8
4. lakás	75	8
5. lakás	75	8
6. lakás	75	8
7. lakás	75	8
8. lakás	75	8
9. lakás	75	8
10. lakás	75	8

4. sz. táblázat: HH/HHH–SNI összefoglaló táblázat

OM azonosító	Intézmény neve	gyermek-, tanulólétszám az intézményben			tanulólétszám az iskolában az osztályszervezés módja szerint								
					Normál (általános) tanterv			Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskolai oktatás			Gyógypedagógiai tagozat		
		Össz.	HH / HHH)ő	Intézmény en belüli arány %	Össz.	HH/H HH	%	Össz.	HH / HHH	%	Összesen SNI	HH/ HHH	-% SNI
032184	Általános Iskola	305+5	43	13, 8	305+5	43	13, 8						
032044	Napközi Otthonos Óvoda	99	-	-	99	-	-						

A Települési közoktatási helyzetelemzésben megfogalmazott főbb problémák, szükségletek:

-
-

Közoktatási esélyegyenlőségi helyzetfelmérés alapján.

-
-

Az Anti-szegregációs helyzetelemzés összegzése

A fentebb bemutatott, leromlott területeken jelentkező problémák túlmutatnak az infrastrukturális ellátottság kérdéskörön, szemléleti, attitűdbeli változásokra volna szükség minden érintett fél részéről, melyeket részben az IVS keretében, részben további, ún. ESZA-típusú, oktatási-képzési programok tervezésével, valamint megerősített szociálpolitikával kíván a város orvosolni.

3.3.3 Az IVS és egyéb fejlesztési programok hatása a leromlott területeken élők helyzetére

Az IVS tervezése és készítése során folyamatosan érvényesülő szempont volt, hogy a 2007- 2013 közötti városfejlesztési programok, és a meglévő településfejlesztési koncepció alapján készülő egyéb fejlesztési programok ne járuljanak hozzá a szegregáció kialakulásához, a leromlott területek növekedéséhez más városrészekben, külterületen vagy a városkörnyéki falvakban.

A tervezett útépitések (a városközpontot elkerülő utak: XXX -es belterületi szakaszához nyugatról, a délről, valamint a körforgalom kialakítása), a városközpont forgalmának jelentős csillapítása, élettelt történő megtöltése, közösségi terek és a balesetmentes közlekedést támogató kerékpút kialakítása egyaránt előnyös minden Rétsági lakos számára.

A városvezetés prioritásként kezeli az XXX fogyatékossgal élő városlakó, akadálymentes közlekedésének, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférésének biztosítását. A középületek, járdák akadálymentes megközelíthetősége mind nagyobb arányban biztosított a városban, ez egyaránt szolgálja a mozgásukban korlátozottak, az idős emberek és a babakocsival közlekedő kisgyermekes szülők esélyegyenlőségét. A tervek szerint – a helyi Mozgáskorlátozottak Egyesületének bevonásával – a készülő kerékpárút alkalmas – azaz elég széles lesz - kerekesszékekkel történő közlekedésre is.

Nyilvánosság biztosítása

Tervezett kommunikációs formák:

- A város honlapjára felkerülnek az IVS és antiszegregációs dokumentumok véleményezésre. Cél a széles nyilvánosság biztosítása készülő IVS-nek és antiszegregációs programnak: lakosság tájékoztatása; helyi civil szervezetek és a célcsoport (érintett alacsony státuszú lakosok) bevonása; potenciális befektetők tájékoztatása; CKÖ bevonása.
- **Önkormányzati Hírekben - mindenkihez postai úton eljutó, ingyenes lakossági újság** - cikkek, aktuális információk megjelentetése folyamatosan;
- Közmeghallgatás;

- Lakossági fórum az IVS-ről (2008. február 22-én és március 27-én);
- Anti-szegregációs beavatkozási terv készítéséhez kerekasztal-beszélgetés (2007. április 1.)
- Résztvevők köre: CKÖ elnöke, Humánszolgáltató Központ vezetője, szociális munkás, Jegyzői Iroda oktatási felelőse, Humánszolgáltatási Iroda vezetője, területi védőnők;
- Önkormányzati szakbizottságok véleményezik az IVS-t és ezen belül az Antiszegregációs programot:
  - Oktatási - 2008. április 7.;
  - Műszaki, vállalkozási és mezőgazdasági - április 8.;
  - Pénzügyi - április 9.;
  - Jogi - április 10.
- Anti-szegregációs szakértő véleményezése (2008. április 11-16.)
- Képviselő-testületi ülésen napirendre tűzés, döntés az elfogadásról (2008. április 24.).

3.3.4 Anti-szegregációs beavatkozási terv

3.3.4.1 Tervezett beavatkozások 2008-2013 között

Az antiszegregációs beavatkozási terv fő célja, hogy az alacsony státuszú, már szegregálódott vagy szegregációs veszélynek kitett, erősen leromlott területeken élő lakosok magasabb koncentrációja csökkenjen, lehetőleg közelítsen a városi átlaghoz.

A helyzetelemzésben megfogalmazódó problémák, szükségletek orvoslására tervezett intézkedések kerülnek itt bemutatásra a célok-feladatok-felelősök-határidők, valamint a várt rövid, közép és hosszabb távú eredményindikátorok megadásával. Fontos törekvés, hogy a szegregációs jelenségek kezelésére komplex intézkedési terv szülessen az érintett önkormányzati, kisebbségi önkormányzati, gazdasági, helyi és kistérségi civil szereplők és a széles nyilvánosság bevonásával.

Az antiszegregációs beavatkozási terv lehetőséget kínál arra, hogy a helyzetelemzésben leírt problématerületekre települési szintű megoldások szülessenek. Ehhez a helyzetelemzés, valamint programkészítés során kialakult közös szándék és együttműködések jó alapot nyújtanak.

3.3.4.2 Általános célok, etikai elvek

Rétság Város Önkormányzata következő irányelvek betartására törekszik:

- **Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve:**
A megkülönböztetés tilalma vonatkozik bárminemű nemzetiségi, faji, származási, vallási, viselkedési, egészségi állapot és társadalmi helyzet szerinti diszkriminációra.
- **Az emberi méltóság tiszteletben tartása:**
Minden ember emberi méltósága, egyedisége alapján egyenlő tiszteletet érdemel. Érdekeiket figyelembe véve olyan feltételeket, körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzésére és megerősítésére szolgálnak.
- **A társadalmi szolidaritás erősítése** közös érdek, mely nagyban elősegíti a hátrányos helyzetű csoportok integrálódási lehetőségeit.

- **Méltányosság és rugalmas ellátás:**

A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget, ezért olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedéseket kell kidolgozni, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának javulását, ezáltal integrációjuk megvalósítását.

3.3.4.3 Kockázatok és kockázatkezelés

A megvalósítás akadályát jelentheti a különböző (szociális, oktatási, egészségügyi, civil, önkormányzati, kisebbségi önkormányzati) szektorok nem rendszerszerű együttműködése a hátrányos helyzetű lakosság vonatkozásában; valamint az, hogy a Rétsági civil szervezetek száma és működése jelenleg erősen korlátozott ezen a területen. A helyi CKÖ részéről hiányzik, a közép- és hosszú távú stratégiai, innovatív-fejlesztő gondolkodás, a jövőkép-alkotás. Szintén gátló tényező lehet a szükséges fejlesztéseket támogató, benyújtani tervezett ESZA-típusú és infrastruktúra-fejlesztési uniós és hazai pályázatok kiírásának jelentős csúszása.

A különböző szektorok közötti együttműködés még hatékonyabb összehangolására a beavatkozási tervben szerepel a kommunikáció javítása, melynek fontos eleme a CKÖ-vel és az érintett családokkal való aktívabb, személyes kapcsolattartás. A betervezett TÁMOP pályázatok keretében kiemelt figyelmet kell fordítani a CKÖ tagjainak képzésére, a szociális segítő szférával és a pedagógusokkal együtt.

3.3.4.4 Foglalkoztatási integráció

Jelenleg van folyamatban a Lépj egyet előre II. című, az ÚMFT keretében uniós támogatásból a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal által indított program, mely 2008. március végéig pályázható a Nógrád Munkaügyi Központ koordinálásával, a Rétsági CKÖ bevonásával. Támogatott felnőttképzési programok keretében elvégezhető a hiányzó 7-8. osztály és/vagy OKJ-s szakmák tanulására is lehetőség van.

Az ÁFSZ által meghatározott támogatási feltételeknek, ingyenesen tanulhat, sőt képzési támogatásban is részesül a projekt célcsoportja.

A képzések eredményes befejezését követően remény van arra, hogy a végzettek munkaerőpiacon sikeresebbek lesznek. A többségi társadalom gyakori előítéletes magatartása a romákkal szemben, és az alacsony alkalmazási hajlandóság gátat szabhat a sikeres munkaerőpiaci integrációnak. Ezért ennek érdekében szükséges a többségi társadalom érzékenyítése, motiválása is.

Az önkormányzat eddig is nyújtott munkalehetőséget, elsősorban időszakos, szakképzést nem igénylő területeken. A **Humánszolgáltató Központnak** szándékában áll a szakképesítést szerzett, jelenleg még alacsony státuszú emberek munkaszerződéssel történő alkalmazásának elősegítésére. További cél, a helyi vállalkozókkal, ezen belül a sikeres roma építési vállalkozókkal kapcsolatot keresni, és megállapodást kötni, hogy a célcsoport tagjainak biztosítsanak munkalehetőséget. AZ IVS funkcióbővítő típusú tevékenységeinél a közbeszerzések kiírásakor élvezzen előnyt az a vállalkozó, aki vállalja helybeli alacsony státuszú, tartósan munkanélküli lakosok foglalkoztatását a projekt megvalósítása alatt. A családsegítő szociális munkásainak kiemelt feladata, hogy a célcsoport és a vállalkozók között együttműködést segítsék, továbbá a munkalehetőséget kapottak motivációját mentálisan is erősítsék a bent maradásra.

3.3.4.5 Lakhatási integráció

Díjhátralékok rendezése, képződésük megelőzése

Tervezett önkormányzati lakásfelújítások 2008-ban

Egészségtelen lakhatási körülmények felszámolása

3.3.4.6 Oktatási-nevelési integráció

Rövidtávú célok (1 év)

- ⇒ A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek 3 éves kortól történő beóvodáztatásának biztosítása szektorközi együttműködéssel.
- ⇒ Települési halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi térképének létrehozása szektorközi együttműködéssel (egészségügyi, szociális és oktatási szektor, fenntartó, kisebbségi önkormányzat, civil szervezet).
- ⇒ Kapcsolat felvétele az OOIH szakembereivel, IPR szakértők megkeresése és megbízása az integrációs felkészülés bevezetése érdekében.
- ⇒ A halmozottan hátrányos és egyéb sérülékeny csoportok létszámának felülvizsgálata, a 2007 decemberében lezárt adatfelvétel pontosítása.

Középtávú célok (3 év)

- ⇒ Az integrációs nevelés megjelenése a Nevelési Programban.
- ⇒ Iskolán kívüli támogató rendszerek kiépítése és működtetése a halmozottan hátrányos helyzetű diákok tanulmányi sikerei érdekében.
  - Az Útravaló program megismerése, ehhez kapcsolódó mentorháló kialakítása a városban.
- ⇒ Felkészülés az SNI tanulók integrált oktatására.
  - A szakmai szolgáltatási rendszer továbbfejlesztése.

Hosszútávú célok (6 év)

- ⇒ Egységes településszintű esélyegyenlőségi program működtetése, kompetencia alapú, integrált oktatás-nevelés megvalósítása minden önkormányzati fenntartású intézményben.
- ⇒ A szektorközi esélyegyenlőséget biztosító együttműködés rendszerszerű működtetése.
- ⇒ A közoktatás különböző szintjein működő intézmények együttműködése, a halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy sajátos nevelési tanulók folyamatos nyomon követése és az átmenetek megkönnyítése érdekében.
- ⇒ Módszertani központ létrehozása komplex kistérségi feladatellátással.

Az oktatási integráció megvalósításának főbb elemei:

A képesség-kibontakoztató felkészítés fejlesztése

- ⇒ A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet kimondja, hogy az általános iskola, szakiskola és középiskola a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képesség-kibontakoztató felkészítést szervez, melynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, a fejlődésének elősegítése, a tanuló továbbtanulási esélyeinek kiegyenlítése zajlik. A képesség-kibontakoztató felkészítésben résztvevők oktatása, nevelése a többi tanulóval együtt azonos osztályban, csoportban zajlik.

SNI tanulók inklúziója

- ⇒ A közoktatási helyzetelemzés adataiból kitűnik, hogy mind az óvoda, mind az iskola tekintetében alacsony a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek száma, mivel a Rétságon az 1. sz. Napközi otthonos óvoda és Általános Iskola látja el a sajátos nevelési igényű tanulók nagy részét. A sajátos nevelési igényű tanuló fogalmát a Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény határozza meg.
- ⇒ Az SNI-s gyermekek közül a szakma megkülönbözteti az ún. enyhe fogyatékosokat is. Az enyhe értelmi fogyatékosok és a viselkedési, alkalmazkodási zavarral küzdő gyermekek esetében indokolt az elhelyezésük felülvizsgálatát kezdeményezni.
- ⇒ Az integráció megvalósításával fokozott szakmai feladat hárul az óvodák és általános iskolák pedagógusaira, hiszen a sajátos nevelési igény elkerülhetetlenné teszi az osztályon, csoporton belüli differenciált oktatási-nevelési folyamat előtérbe helyezését, így a megvalósulhat az integrált oktatás iránti igény és a gyermekközpontú, egyénre szabott nevelés oktatás összhangja. A cél elérése érdekében középtávon (3 év) kiemelt fenntartói feladat a pedagógusok továbbképzésének szorgalmazása, részben az erre lehetőséget adó pályázati források igénylésével.

A felzárkóztató oktatás

- ⇒ A Ktv. 27. § (8) bekezdése értelmében a szakiskolában – nappali rendszerű iskolai oktatás keretében – felzárkóztató oktatás szervezhető azoknak a tanulóknak, akik alapfokú iskolai végzettség hiányában kívánnak bekapcsolódni a szakképzésbe. A rendelkezés célja elsősorban a sok esetben halmozottan hátrányos helyzetű, tanulási kudarcnak kitett tanulók versenyképes szakmához való juttatása.
- ⇒ Rétság Város intézményében a tanulási nehézséggel küzdő gyermekek azonos osztálykeretben zajló, egyénre szabott fejlesztése már régóta élő pedagógiai gyakorlat. A rendeletnek megfelelően szükséges a korábban kialakított rendszer áttekintése, dokumentációja; valamint az érintett pedagógusok három havonkénti beszámoltatása.

Az óvodai nevelés 3 éves kortól történő biztosítása

- ⇒ A Ktv. 85. §-ának (4) bekezdése alapján az önkormányzati intézkedési tervnek tartalmaznia kell a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseit, így különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

óvodai nevelésének 3 éves kortól történő biztosításának feltételeit. Ezeket a feltételeket 2008. szeptember 1-jétől kell biztosítani, 2010. augusztus 31-ig pedig valamennyi óvodai neveléssel összefüggő szülői igény teljesítésére fel kell készülnie az önkormányzatnak. Jelenleg Rétságon a 3 éves korú halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába átlagosan **XXX** %-a óvodába jár.

- ⇒ A további beóvodáztatási igények teljesítése várhatóan további intézkedéseket fog igényelni, hiszen az önkormányzati óvodák jelenleg is teljes létszámkapacitással, vagy azon felül működnek.
- ⇒ A 2008. évben készülő fejlesztési és intézkedési terv készítése jelenleg van folyamatban. Ez tartalmazza a 3 éves korú halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodáztatásának feltételeit.

A Közoktatási Feladat-ellátási, Intézményhálózat Működési és Fejlesztési Tervének módosítása

- ⇒ A 2008. évi képviselő-testületi munkatervben szerepel a terv felülvizsgálata. Ennek során figyelembe veszik az esélyegyenlőségi helyzetelemzés eredményeit és az ezzel kapcsolatos jogszabályi kötelezettségeket is. A fejlesztési terv ezt követően kitér az intézményrendszer működtetésével, fenntartásával, fejlesztésével, átszervezésével kapcsolatos elképzelésekre; tartalmazza a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket is, melyet a települési kisebbségi önkormányzat is véleményez.

Megvalósítás

A Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Programban leírtak megvalósításában az érintett intézményeknek szorosan együtt kell működniük:

- ⇒ az intézményvezetők feladata, hogy a közoktatási intézmények működését és pedagógiai munkáját érintő, és az esélyegyenlőségi szempontból fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumba és iránymutatásba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a program célkitűzései;
- ⇒ évente értékelésre kerül a programba leírtak megvalósítása, (intézményvezető önértékelés, pedagógus önértékelés, beszámolók)
- ⇒ a végrehajtás érdekében az önkormányzati döntéshozók, tisztségviselők és közoktatási intézményvezetők felkészítését szervesen kell biztosítani.

Integráció elősegítése a helyi társadalomban, részvétel a helyi közösségi életben ún. ESZA-típusú projektek keretében

- Rétság Város Önkormányzata elkészíti Rétság Szociális térképét. Ezáltal pontos és részletes adatokat nyer a város, mellyel a szegregációs veszélynek kitett csoportok pontosan beazonosíthatók.
- Szektorközi együttműködés keretében, civil szervezetek és a helyi CKÖ bevonásával célzott és komplex prevenciós program kidolgozása válik lehetővé.

- A Művelődési Házban közösségi klub létrehozása, ahol a romák és nem romák közösen tölthetnék el szabadidejüket. A programok szervezése civil kezdeményezés és koordináció alapján történne.
- Szociális információs szolgáltatási rendszer kidolgozása és működtetése a városban.
- Családi napközi, házi gyermekfelügyelet működtetésének elősegítése vállalkozói formában a többgyermekes, alacsonyabb iskolai végzettségű anyák bevonásával.
- Humán szolgáltató, családsegítő szociális munkások módszertani továbbképzésének biztosítása a TÁMOP pályázatból.
- A HH/HHH családok részvételét védői, családgondozói javaslatra kiemelten támogatnák. A program innovatív elemként elsősorban a EMOP keretében, 2008-ban meghirdetett uniós bölcsődefejlesztési pályázattól remél támogatást.

Monitoring és nyilvánosság

Az Anti-szegregációs beavatkozási programban fontos szerepet tölt be a program megvalósulásának nyomon követése. Ennek eszközei:

- Az eredményesség értékelése, ellenőrzése évente történik.
- Éves monitoring vizsgálatok eredményeinek nyilvánossá tétele (ennek kapcsán a személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő feladat).
- Az évente történő ellenőrzés időpontját a képviselő-testület az éves munkatervben határozza meg.
- A széles nyilvánosság tájékoztatása érdekében minden elérhető kommunikációs eszköz, helyi médiumot bevonása (honlap, tájékoztató kiadványok, rendezvények, lakossági fórumok, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.
- A program megvalósításához kapcsolódó véleményeket, javaslatokat, visszacsatolásokat Rétság Város Önkormányzata dokumentálja, és amennyiben nem ütköznek a program alapgondolatával, a program megvalósítása során felhasználja.
- Az évenkénti értékeléskor feltárt hiányosságok felszámolására külön intézkedési terv készítése, amelyben meghatározásra kerülnek a célkitűzések, tevékenységek, határidők, sikerkritériumok.

CÉL	FELADAT	MÓDSZER/ESZKÖZ	FELELŐS	GYAKORISÁG
Az eredményesség megállapítása.	Az intézkedésekhez kapcsolt indikátorok teljesülése.	Az adatok feldolgozása.	Intézményvezetők és települési esélyegyenlőségi felelős.	Évente az éves beszámolók részeként adott szempontsor alapján.

Minden érintett megismerhesse a programban rögzített célkitűzéseket.	Az éves eredmények közzététele.	Intézményi fórumok, lakossági fórum, az önkormányzat, illetve az intézmények honlapjai, helyi sajtó, intézményi hírlevelek.	Intézményvezetők és települési esélyegyenlőségi felelős, önkormányzati PR/marketing szakember.	Évente egyszer, de jelentős események esetén többször is lehet.
--	---------------------------------	---	--	---

A 2008-2013 között tervezett anti-szegregációs beavatkozásokat összesítő táblázat	Konkrét célok intézkedés leírása	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszú távon (3 (6év))
OKTATÁSI-NEVELÉSI, SZOCIÁLIS INTEGRÁCIÓ						
A korai fejlesztés, gondozás, illetve a gyógypedagógiai tanácsadás elérhetőségének növelése. A szűrések és a korai fejlesztés rendszerének kidolgozása, a feltételek megteremtése.	Társulási együttműködés lehetőségének kihasználása.	Intézményvezetők, Esélyegyenlőségi megbízott	2008. folyamatos	Tárgyalási jegyzőkönyvek. Minden érintett család meglátogatása.	Ellátott gyermekek száma. Tanév végi intézményi beszámoló. A pedagógusok kiegészítő képesítéseinek száma (logopédus, tanulásban akadályoztatott tanulók nevelése).	Partneri elégedettség mérés a szolgáltatásról. Ne legyen logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus által el nem látott gyermek.
A HHH-s gyermekek naprakész nyilvántartása. Ezen belül a HHH és SNI gyermekek pontos nyilvántartása. Intézkedések a hátránykompenzáció érdekében.	A szülők felkeresése, szülői nyilatkozatok elkészítése, ösztönzése. A családsegítő szolgálat irányításával rendszeres családlátogatások. Kommunikációs terv készítése.	Intézményvezetők, Gyermejjóléti szolgálat vezetője, Esélyegyenlőségi megbízott	2008.12.31.	A szülői nyilatkozatok száma. A családokkal kapcsolatos dokumentált kapcsolatok mérőszáma. A nyilvántartott HHH-s, valamint HHH - SNI gyermekek számának növekedése.	A HHH nyilvántartások Önkormányzati határozatok az óvodáztatás/iskoláztatás feltételeinek javításáról	A rendszeres iskolába járás alóli felmentések az országos szint alatt maradnak. A tankötelezettség teljesítése a tanköteles korban kezdődik (túlkorosok száma a csoportokban megszűnik).
A közoktatási szakszolgálattal való együttműködés formalizálttá válik. Kiegészítő	Együttműködési szerződések kialakítása, társulási együttműködés	Intézményvezetők, Önkormányzat által megbízott személy	2008-től folyamatosan	Települési és szociális térkép elkészítése. Az SNI tanulók szakértői	Egyéni fejlesztési tervek beépítése a pedagógiai programba. Legitimáció. Az SNI tanulók	Az integrációs oktatás módszertani területei

egészségügyi és szociális beavatkozások tervezése a szűrés és korai fejlesztés érdekében.	lehetőségének kihasználása. Az intézményi tartalmi, módszertani, infrastrukturális és humán erőforrás feltételek felmérése.			felülvizsgálatainak száma. Lemorzsolódási adatok. Kompetenciamérés eredményei.	százalékos aránya az országos mutatókhoz.	beépülnek a pedagógiai programba. Továbbtanulási adatok. a középiskolába került tanulók „nyomonkövető” vizsgálatai.
A humán erőforrás, szakos ellátottság maximális biztosítása, fejlesztése. Önkormányzati döntés az óvodáztatás/iskoláztatás feltételeinek folyamatos javításáról.	Helyzet- és igényfelmérés. Kapacitástérkép elkészítése. Kistérségi, társulási együttműködés hatásvizsgálata. Különböző támogatások és normatívák igényjogosultságának számbavétele. óraszámok feletti lehetőség.	Intézményvezetők, Esélyegyenlőségi megbízott	2009.01.30.	Továbbképzések nyilvántartása. Tanórán kívüli foglalkozási lehetőségek biztosítása. A kötelező feladatellátáshoz kapcsolódó óraszámok feletti lehetőség.	11/1994. MKM rendelet alapján a kötelező felszerelési és eszközlisták teljesülése. A fenntartó által biztosított források nagyságának összehasonlítása.	Partneri igényfelmérés és elégedettség vizsgálat. Nem szakrendszerű oktatás működésének mutatói.
Kommunikáció, tájékoztatás javítása a család és a nevelési oktatási intézmények/ a fenntartó között - különös tekintettel a szegregációs veszélynek kitett családokra.	HH szülők célzott, személyre szabott tájékoztatása a HHH nyilatkozat jelentőségéről	Intézményvezetők, Esélyegyenlőségi megbízott	2008-tól folyamatos	Szülői HHH nyilatkozatok növekvő száma.	HHH tanulók számára igénybe vehető normatívák, kedvezmények térítésmentességek aránya nő.	Tanulói kompetencia mérések eredményei javulnak. A HHH lemorzsolódás csökken.
HHH tanulók iskolai sikeressége nőjön.	HHH tanulók számának növekedése a tagozatos, emelt tantervű osztályokba; bevonása tanórán	Intézményvezetők, Esélyegyenlőségi megbízott	2009-től folyamatos	HHH tanulók javuló aránya emelt tantervű osztályokban.	Tanulói kompetencia mérések eredményei javulnak. A HHH lemorzsolódás csökken.	HHH tanulók továbbtanulási mutatói javulnak.

	kívüli és szabadidős tevékenységekbe.					
3 éves gyerekek beóvodáztatásának biztosítása a városban – különös tekintettel a HHH családokra.	Óvodai férőhelyek biztosítása HHH családok 3 éves gyermekeinek pontos felmérése	Fenntartó önkormányzat	2008. 09.01.	Óvodai férőhelyek száma, Beóvodázott 3 éves HHH gyermekek aránya	HHH gyermekek fejlődésének komplex felmérése; Sikeres óvoda-iskola átmenet a HHH gyermekek körében	Gyermekek iskolai mérési eredményei, szöveges értékelések; nullához közelítő lemorzsolódás.
A családsegítő és szociális munka eredményességének javítása.	Családsegítő szociális munkások továbbképzése, módszertani eszköztárának bővítése. Képzett szociális munkások számának növelése, különös tekintettel a cigány/roma származásúakra.	Fenntartó önkormányzat, Humánszolgáltató Központ vezetője	2008. folyamatos	Szociális munkások növekvő száma	Szociális információs szolgáltatási rendszer kidolgozása.	Perifériára sodródott, HHH családok csökkenő száma.
Civil önkéntesi hálózatépítés elindítása a HHH lakosság segítésére.	Főiskola szociális munkás szakos hallgatói, egyházi vagy egyéb helyi kistérségi civil szervezet tagjainak aktivizálása, együttműködésének megalapozása	Humánszolgáltató Központ vezetője; Szociális munkás szak vezetője	2008-tól folyamatos	Civil önkéntes hálózat kiépül	Növekvő taglétszám, növekvő számú és szélesebb spektrumú alulról jövő kezdeményezések; hatékonyabb érdekérvényesítés	Perifériára sodródott, HHH családok csökkenő száma;

A 2008-2013 között tervezett anti-szegregációs beavatkozásokat összesítő táblázat	Konkrét célok intézkedés leírása	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszú távon (3 (6év))
FOGLALKOZTATÁSI INTEGRÁCIÓ						
Aktív korú HHH lakosok munkaerőpiaci esélyeinek javítása	Ösztönzés, lehetőség teremtés a 8 általános iskolai végzettség megszerzésére felnőttképzés vagy tanoda típusú oktatás keretében: továbbtanulásra motiválás: OKJ-s szakmák, érettségit adó középiskola. Lépjen előre egyet képzési programban való részvétel motiválása.	Humánszolgáltató Központ vezetője; CKÖ vezetője	2008-tól folyamatos	Beiratkozott tanulók/részvevők száma	Aktív korú HHH lakosok javuló képzettségi mutatói - különös tekintettel a 8 általánosnál kevesebbel rendelkezőkre	Aktív korú HHH lakosok javuló foglalkoztatási mutatói
Alacsony státuszú lakosok foglalkoztatása az IVS keretében megvalósuló infrastruktúrafejlesztésekben	Közbeszerzések kiírásánál előnyt élvez az ajánlattevő, aki kész bevonni alacsony státuszú, tartósan munkanélküli aktív korú helyi lakosokat a fejlesztési projektek kivitelezésébe.	Önkormányzat; Humánszolgáltató Központ vezetője; CKÖ vezetője	2008-tól folyamatosan	Közbeszerzési kiírások specifikációja	A projektbe bevont alacsony státuszú lakosok száma.	A projektbe bevont alacsony státuszú lakosok száma.

A 2008-2013 között tervezett anti-szegregációs beavatkozásokat összesítő táblázat	Konkrét célok intézkedés leírása	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszú távon (3 (6év))
LAKHATÁSI INTEGRÁCIÓ						
Egészségre ártalmatlan lakhatási körülmények felszámolása, Rendezettebb komfortosabb lakókörnyezet biztosítása	Infrastruktúra fejlesztés: az önkormányzat-Bérlakás felújítási programja	Önkormányzat	2008-tól folyamatosan	Felújított önkormányzati lakások a leromlott területeken	Alacsony komfort fokozatú lakások száma: 0	Szegregálódott/HHH családok csökkenő koncentrációja
Önkormányzati bérlakások állagának, higiéniájának Megőrzése. Ingyenes szűrővizsgálatokon, státuszvizsgálatokon való részvétel ösztönzése.	Szemlélet- és attitűdváltozást segítő programok bevezetése	Humánszolgáltató Központ vezetője; CKÖ vezetője;	2008-tól folyamatosan	Bérlakások állagmegővására fordított, csökkenő önkormányzati költségkeret. Szűrővizsgálatokon növekvő számú részvétel.	Bérlakások állagmegővására fordított, csökkenő önkormányzati költségkeret. Szűrővizsgálatokon növekvő számú részvétel.	Bérlakások állagmegővására fordított, csökkenő önkormányzati költségkeret. Szűrővizsgálatokon növekvő számú részvétel.
Felhalmozott díjhátralékok csökkentése	Családsegítő gazdálkodási tanácsadás; Folyamatos személyes kapcsolattartás az érintett családokkal együttműködési készségük erősítése; Rendkívüli segélyek, lakhatási támogatások igénybevételenek gyakorlati segítése; Kártyás fogyasztásmérők	Önkormányzat, Humánszolgáltató Központ vezetője; CKÖ vezetője;	2008-tól folyamatosan	Díjhátralék csökkenő összege; díjhátralékok felhalmozó háztartások csökkenő száma	Díjhátralék csökkenő összege; díjhátralékok felhalmozó háztartások csökkenő száma	Díjhátralék csökkenő összege; díjhátralékok felhalmozó háztartások csökkenő száma

	beszerelése					
--	-------------	--	--	--	--	--

3.4 Koherencia (illeszkedés)

3.4.1 Összhang a településszerkezeti tervvel

Rétság Város integrált városfejlesztési stratégiájának irányvonalát az elkészített rendezési terv határozza meg. Ezen anyagok elkészítése a város gazdasági, szociális, kulturális, történelmi, régészeti, idegenforgalmi érdekeinek szem előtt tartásával történt, illetve ezen szempontok fokozott érvényre juttatása érdekében jött létre.

Ezen tervdokumentációk megjelölik a szükséges és lehetséges fejlesztési irányokat, azok területeit, figyelembe véve a várható prognosztizált fejlődési trendekkel, amelyek összhangban vannak a Regionális és Ágazati Operatív Programokkal.

Az integrált városfejlesztési stratégia nem tartalmaz olyan beruházási elemet, mely miatt a város településrendezési tervét, vagy a helyi építési szabályzatot módosítani, illetve módosíttatni kell.

Összehasonlítás a településfejlesztési koncepcióval és szabályozási tervvel (táblázat)

Programunk illeszkedik az alábbi szabályozási koncepciókhoz, rendeletekhez.

A városrészek kitűzött fejlesztési céljai a város Településszerkezeti Tervével összhangban kerültek kialakításra. Rétság város Településszerkezeti Terve a beépítésre szánt területeket négy kategóriába sorolja:

- Lakóterületek
- Vegyes területek
- Gazdasági területek
- Különleges területek

Lakóterületek

A beépítésre szánt területen belül a lakóterület a legnagyobb kiterjedésű területfelhasználási

kategória. A területen belül nem csak lakás, hanem olyan közösségi vagy vállalkozási jellegű épületek is elhelyezhetők, amelyek a lakóterületre nézve nem zavaróak. Belterületi lakóterületen belül a nagyvárosias, a kisvárosias, a kertvárosias, és a

falusias beépítés egyaránt jelen van. Lakásellátás és lakóterület-biztosítás a településfejlesztési koncepciónak megfelelően történik.

Jelenleg beépített területeken a lakások kisebb számszerű növelése feltételezett. A szorosan vett belvárosban a Széchenyi és Szabadság tér és a rávezető utak mentén az üzletek számának gyarapodásával csökkenhet a lakásszám, de egyidejűleg a terjengős telkek beépítésével, a gazdálkodáshoz kötődő építmények átépítésével a városmag folyamatos gyarapodása tervezett. A minőségi átépítésből következően csökkenhet a Kossuth utcától északra lévő ún. bordás szerkezetű történelmi városmag lakásszáma. A lakótelepek területi fejlesztése nem tervezett, de a lakótelepek revitalizációjával, tetőtérben kialakítható új lakásokkal számol a terv.

A belvároson kívüli belterületen a lakásmobilitás növelése érdekében a minőségi lakásépítés és a szociális lakásépítés számára egyaránt biztosított a terület. Szociális lakásépítés többlakásos beépítésben a Téglagyári úton valósítható meg. Minőségi lakásépítés a Balaton utca térségében feltételezett. A Batthyhány utca térségében meglévő belterületen megvalósítható a minőségi lakóterület-fejlesztés családi vagy intenzívebb (sor-, lánc-, esetleg átriumház) formában. (cca 100 db). Lakótelkes

kialakítással beépítésre előkészített, közművesített terület a Temetőhegyi lakóterület, ahol

150 lakás helyezhető el.

A stagnáló népességszám mellett az épületállomány fokozatos cseréje, korszerűsítése, telkenkénti átépítése során a komfort nélküli ill. kislakások megszűnéséből és a lakásmutató (lakásonkénti lakosság) javuló értékéből adódnak a területi fejlesztési igények.

86

Rétság külterületén a lakás (tanya)építésnek hagyománya van. Az elmúlt évtizedek erőteljes fogyása nem természetes folyamat, hanem a földek betagosításából és az építési szabályozásból (tiltásból) következett. A szabad földtulajdonlást követve a védőterületek figyelembevételével a „helyben lakás” teljes biztosítását célozta meg a településfejlesztési koncepció. Jelen terv a szórvány tanyás területet általános mezőgazdasági területbe sorolja, ahol a telek 3%-os beépítettsége mellett új tanya építésére lehetőséget teremt. A meglévő tanyatelek udvara, mint beépítési hagyományokkal rendelkező terület kerül meghatározásra, ahol átépítésre és bővítésre is

lehetőség van a tanyaudvar max 30%-os beépítésével.

A tervezett lakóterületi fejlesztések összefoglalása:

A tervezett lakóterületi fejlesztések összefoglalása:

Városközpont	db
Belvároson kívüli belterület:	
- utca térsége	db
- utca térsége	db
Külterület és kertségek	db
Összesen	db

Településközpont vegyes területek

A jellemzően településközponti funkciókat hordozó - intézményeket tartalmazó - területek kerültek besorolásra a településközpont vegyes területbe.

Meglévő beépítésben önálló lakótelkek is vegyes területbe tartoznak. A „vegyes” felhasználásból következően a területen önállóan lakóépületek is elhelyezhetők.

A városközpontban lévő részeken a központi szerepkör és a településszerkezeti védettség

egyidejű biztosítására az udvarok körbeépítésével és a tömbön belüli átjárhatósággal, városi kis belső terek kialakításának lehetőségét adja a terv a Deák -, és a Szabadság térrel határos tömbökben.

A külső szigetszerű településközpont vegyes területek az önkormányzati ellátási kötelezettségű oktatási, szociális ellátást szolgálják vagy kereskedelmi jellegűek.

Gazdasági területek

Gazdasági területbe a gazdasági célú építmények elhelyezésére szolgáló területek és azok

feltáró belső úthálózata sorolt. A gazdasági területen belül kereskedelmi szolgáltató és ipari terület különít el a Terv.

Kereskedelmi szolgáltató területbe tartoznak a védőterületet nem igénylő vagy telken belüli védőterülettel rendelkező gazdasági célú területek. Ezek a belterület meglévői üzemei és a belterület déli fejlesztésében a szeméttelep felszámolását követően, illetve a

441. sz. főút elkerülő nyomvonalával összefüggésben javasolt fejlesztések. Az M8 úttal

összefüggésben a városfejlesztési koncepcióban meghatározott távlati gazdasági területi

fejlesztést javasol a terv. A tartalékolás érdekében a mezőgazdasági területen belül ún. fejlesztési övezetbe sorolt a terület, ahol építési tilalom nélkül az építésügyi szabályozással biztosított az „elépítés”.

Ipari területbe a védőterületet igénylő üzemek (gőzmosoda, Hantházi volt laktanya) és a

településgazdasági területek (DÉMÁSZ telep, gázfogadó, vízmű stb) tartoznak.

Különleges területek

Rétság különleges területei a sportterületek, temetők, a strand, kórház és gyógyszálló, vásártér, garázstelep, bányatelek, amelyek a belvároson kívüli belterületen találhatóak.

Ezek közül új kijelölésű a kórháztól délre lévő mezőgazdasági major helyén létesülő gyógyszálló. A jelentős területi bővítésre a sportterület kerül. Az új sportszarnok a Ceglédi út nyugati oldalára javasolt. A múzeum telkén lévő sportpályák a Kárpát utca északi oldalára helyezendők. A strand, a vásártér és a ref. temető kisebb területi bővítése

tervezett. A lakótelepszerű beépítésekhez kapcsolódnak a garázstelepek. Új garázstelep a

Bárány utcai beépítéshez tervezett.

A településszerkezeti terv az adottságokból és a regionális lehetőségekből kiindulva fogalmazta meg az önkormányzat fejlesztési szándékának területi lehatárolását. A tervezett funkcióváltások is ebből vezethetők le. A beépített részekben jelentősebb funkcióváltás nem tervezett. Beépítetlen részekben az előzőekben ismertetett belterületi fejlesztések és a gazdasági területi fejlesztések jelentenek funkcióváltást

3.4.2 A célrendszer koherenciája

A városrészekre kidolgozott programok egymással összhangban vannak, a városrészek nagy részénél a meglévő funkciók megerősítésére, fejlesztésére, illetve kibővítésére irányulnak. Teljesen új funkció bevezetése kizárólag a jelenleg funkcióhiányos korábbi katonai funkciók megszűnésével értékes, városközpont elhelyezkedésű, gazdasági jellegű területek szabadultak fel.

A stratégia eredményeként a városon belül egy S vonalú központi turisztikai övezet jön létre, melyre gyöngysorszerűen fűződnek fel a gazdasági és lakóterületek. Mindez biztosítja, hogy az egyes városrészek fejlesztése egymással összhangban valósuljon meg, megteremtődjön az egyensúly a lakó- gazdasági-és turisztikai övezetek között, és elkerüljük az ún. zárványok kialakulásának veszélyét.

A városközpont esetében tudatos tervezés eredményeként a közlekedési funkciók szűkítésére kerül sor, mely a városrész jelenlegi funkciójának erősítése mellett indokolható, és a turisztikai kapacitások kihasználásának és további kibővítésének lehetőségét hordozza.

A funkciók városrészi szintű elosztása egyenletesnek mondható (a város történelmi fejlődése során alakult ki), és a városban meglévő alapfunkciók mindenki számára elérhetőek.

A városfejlesztési stratégia irányelve az élhető város kialakítása, amelynek alapját a gazdaságfejlesztés, a település természeti és épített örökségének a megőrzése, szépítése, a turizmus feltételeinek fejlesztése teremti meg. Az egyes városrészekre vonatkozó célok megfogalmazása is ezen elvek figyelembe vételével történt.

A szomszédos városrészek funkciója azonban eltérő is egyben, amelyek megfelelően egészítik ki egymást.

o A belváros magjának fejlesztése, közösségi terek kialakítása, műemlékek felújítása és funkcióik bővítése szoros összefüggésben van a belvároson kívüli belterületen tervezett rekreációs célú fejlesztésekkel (pl. **Cifrakert felújításával, a sportlétesítmények kialakításával**), vagy az egészségturizmushoz kapcsolódó szolgáltatások kiépítésével (**gyógyszálló**). A két városrészben ösztönzött új

88

turisztikai vonzerőket (pl. történelmi múlt, kultúra és szabadidősport, gyógyítás) a látogatók mind igénybe vehetik. Azaz, a párhuzamos célú turisztikai és rekreációs fejlesztések nemhogy kioltják, hanem még erősítik is egymást a turisztikai attrakciók számának növelésével és a meglévők korszerűsítésével.

o Mivel a lakások iránti építési igény az elmúlt 5-6 évhez kéNógrád várhatóan csökken,

az önkormányzat a lakásépítéseket elsősorban a belvároson kívüli belterületen ösztönzi, míg a belvárosban az alacsony komfortfokozatú lakások korszerűsítése a cél. A lakásfejlesztések során nem számolunk azzal, hogy jelentősen változna a városrészenként már kialakult lakossági létszamarányok.

o Az infrastruktúra – **szennyvízelvezetés, csapadékvíz elvezetés** – fejlesztése a **mindkét belterületi városrészben megoldódásra vár**, így a város egységesen fejlődhet infrastrukturális szempontból is.

A városközpontban tervezett fejlesztések a környezeti állapotban nem okoznak veszteséget, sőt növelik a zöldfelületet. A terek, utcák átalakításával azok harmonikus egységének a kialakítása cél, jobb minőségű útfelületekkel, gyalogos járdákkal, **kerékpárúttal**. A forgalom átszervezése szintén a környezeti állapot javítását célozza, hiszen lényegesen csökkenthető lesz a gépjárművek által okozott szennyezőanyag kibocsátás a belvárosban, mivel **nem kell a gépjárműveknek a lámpáknál várakozni**. A közlekedés átalakításával a parkolók száma nem csökken, csak a parkolás jelentős része áthelyeződik a mellékutcákba.

A belvároson kívüli belterületen tervezett rekreációs célú fejlesztések egyrészt szintén a

környezeti állapot javítását vonják maguk után (**Cifrakert, csónakázó tó**), másrészt a létesítmények (sportpályák), illetve lakások építése nem zöldfelületből vesz el helyet az

építkezéshez. A lakásépítkezéseknél a zöldfelület fejlesztése, bővítése az építési engedély

feltétele.

A gyógyszálló építéséhez a terület a kórháztól délre fekvő major területe van kijelölve.

Itt

a zöldfelület egy részének az elvesztését a **gyógyszálló körüli tervszerű parkosítás**, faültetés fogja kompenzálni.

3.5 A stratégia megvalósíthatóságának eszközei

3.5.1 Önkormányzati eszközök

Helyi adókedvezmények, építési illeték kedvezmények biztosítása bizonyos esetekben a magántőke mobilizálása érdekében.

A település vállalkozásbarátnak tekinthető, hiszen a **Rétságon megtelepült cégek egy évig iparüzési adó fizetése alól mentességet kapnak.**

3.5.2 Ingatlangazdálkodási terv

A helyi önkormányzatok gazdálkodásának anyagi alapját a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény által az állam tulajdonából az önkormányzatoknak juttatott vagyon biztosította. A törvény erejénél fogva az állam tulajdonából az önkormányzatok tulajdonába kerültek többek között az önkormányzat közigazgatási területén levő ingatlanok, erdők és vizek törvényben meghatározott köre, a tanácsok által alapított és a tanácsok felügyelete alatt álló közüzemi célra alapított állami gazdálkodó szervezetek, továbbá a költségvetési üzemek vagyona és az e szervezetekből átalakuló gazdasági társaságokban az államot megillető vagyonrész, a lakossági szükségleteket kielégítő közművek építményei, vonalas létesítményei, berendezései a település belterületi határán belül, a tanácsok kezelésében, illetőleg tulajdonosi irányítása alatt álló oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális, sport és egyéb intézmények vagyona, a tanácsi, illetőleg a tanácsi ingatlankezelő szervek kezelésében levő állami bérlakások, a középületek és a hozzájuk tartozó földek, a tanács valamennyi pénzvagyona, értékpapírja és más vagyoni joga.

Ugyancsak az önkormányzatok tulajdonába kerültek a tanács és szervei, valamint intézményei kezelésében levő állami ingatlanok, erdők, vizek, - kivéve a védett természetvédelmi területeket és a műemlékileg védett épületeket, építményeket, területeket - pénz és értékpapírok. Ez a vagyon a rendeltetése szerint forgalomképtelennek, korlátozottan forgalomképtelennek vagy forgalomképesnek minősül.

Fentiekből látható, hogy az önkormányzatok jelentős ingatlanvagyonhoz jutottak. Ezen ingatlanvagyonból a forgalomképesnek minősülő lakások és üzlethelyiségek jó részét a bérlők a törvény által biztosított vételi joguk alapján megvásárolták, továbbá részben költségvetési okokból, de városfejlesztési céllal is indokolhatóan eladásra kerültek egyes ingatlanok, amelyek a rajtuk megépült lakások és kereskedelmi létesítmények által közvetett hasznot is hozva hozzájárultak a város fejlődéséhez.

Az önkormányzat **1700-1800** vagyontárgyból álló vagyonállománya döntő többségben forgalomképtelen. Ezek alapvetően a helyi közutakat, parkokat, tereket és műtárgyaikat öleli fel. A forgalomképes vagyon túlnyomó részét a **mintegy ???** önkormányzati bérlakás adja, amelyeken kívül néhány beépítetlen telekingatlan és sportlétesítmény tulajdonosa is az önkormányzat. Ennek aránya az összvagyonon belül mintegy **11** %.

A forgalomképes vagyon hasznosítása tudatos tervezést igényel. Az önkormányzati bérlet-állomány –sajnos igen leamortizált állapotban van, amelynek a fenntartása meglehetősen anyagi terhet ró a városra, miközben a bérleti díjakat szociális okokból kénytelenek alacsonyán tartani. A szorult helyzetből kivezető út lehetne a forgalomképes vagyonállomány értékesítése, amelyre azonban meglehetősen gyér a kereslet. Másik megoldásként felmerül az önkormányzat tulajdonában lévő már belterületté nyilvánított és közművesítéssel részben ellátott területek lakótelekként való értékesítése. A beruházásokhoz lehetne is vissza nem térítendő támogatást szerezni. Mindeközben ehhez hasonló átminősítés és beruházás csak magántulajdonú ingatlanoknál történt.

3.5.3 Partnerség

A 2006-2007-ben elkészült Rétsági kistérségi Foglalkoztatási Paktum. A partnerségi egyeztetésben az Önkormányzat különböző munkacsoportjai mellett részt vettek a település képviselői, a kisebbségi Cigány Önkormányzat elnöke, A Kft vezérigazgatója, iroda vezetője, számos helyi mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi vállalkozás vezetője, falugazdász, ipartestületek képviselői, rendőrség képviselői, civil egyesületek képviselői (Egyesület, Egyesület, Közalapítvány), városi egyházak képviselői, óvodák, általános iskolák, valamint a városi kulturális intézmények vezetői.

Az elkészült dokumentumok –Helyzetfeltárás, Fejlesztési Koncepció, Stratégia Program és Operatív Program – felkerült a város honlapjára, onnan letölthető, így a város minden polgára számára hozzáférhetővé vált a város jövőbeni fejlődését meghatározó stratégiai program, és az érdeklődők számára megnyílt a lehetőség, hogy a fejlesztési irányokat, lehetőségeket megismerjék.

A partnerségi konzultációk révén alakult ki az a stratégiai program, amely hosszú és középtávon meghatározza a város számára fontos fejlesztéseket, amelyek egyben az IVS fejlesztéseinek magját is képezik.

Az IVS, és a központi belterületre vonatkozó akcióterv szintén több egyeztetésen ment keresztül, mire végleges – konszenzusos - formája kialakult. Az IVS kialakításában jelentős szerepet volt az Önkormányzaton belül a különböző szakterületek koordinációs munkájának, illetve a külső partnerekkel történő folyamatos kapcsolatépítésnek és konzultációnak. A partnerségi egyeztetési folyamat során alakultak ki azok a fejlesztési programok is, amelyeket a magánszféra tud és kíván felvállalni a város fejlődése érdekében.

Egyeztetés	Időpont
Önkormányzati Bizottságok	2008. március-április
Lakossági egyeztetések	
o Internetes	2008. március
o Lakossági fórum	2008. március 25.
o Vállalkozók érdekképviseletével való egyeztetés	2008. február 22.
o Akcióterületek fejlesztésében	2008. február 22.

érintett vállalkozókkal való egyeztetés	
IVS és belvárosi akcióterületi terv végső elfogadása	2008. április 24.

3.5.4 Szervezeti elvárások, menedzsment

Mérlegelve a városfejlesztési stratégia integrált jellegét, a realizálási folyamat összetettségét, a korábbi helyi, valamint más hazai és külföldi városok városfejlesztési gyakorlatát, különös tekintettel a pályázati rendszerek és mechanizmusok sajátosságaira, **szükségesnek tartjuk egy városfejlesztési szervezet, mint menedzselő, szolgáltató önálló szervezet létrehozását.**

A városfejlesztési szervezet feladatát az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

Általánosan: feladata a városfejlesztési stratégia realizálási folyamatának, a stratégiai programcsomagok, projektek megvalósításának menedzselése, koordinálása szoros együttműködésben az abban érintett szervezetekkel, intézményekkel, a realizálási tapasztalatok alapján a városfejlesztési stratégia „karbantartásának”, szükség szerinti kiegészítésének kezdeményezése.

Részleteiben:

- a stratégia realizálását segítő információs, kutató és döntéstámogató rendszer kialakítása és működtetése,
  - szükséges kutatások, elemzések végzése/végeztetése,
  - folyamatos „figyelő-rendszer” működtetése,
  - szakmai adatbázisok létrehozása, fejlesztése,
  - döntéstámogató szakértői rendszerek kialakítása,
- stratégiai program-menedzserek révén az egyes stratégiai programok realizálásának koordinatív irányítása,
  - a stratégiai programcsomag realizálásában érintettek közötti koordináció,
  - további projekt-generálás,
  - részletes megvalósíthatósági vizsgálatok végzése,
- az alprogramok, projektek megvalósítását szervező állandó vagy időszakos operatív szakmai csoportok, teamek létrehozása és munkájának irányítása,
  - megvalósíthatósági tanulmányok készítése, készíttetése,
  - regionális, országos és európai uniós nemzetközi pályázatok készítése,
  - a projektek, programok megvalósítására vonatkozó közgyűlési döntések koordinatív előkészítése,
  - a projektek realizálásában az önkormányzat, s intézményei részvételének koordinálása, nyomon követése

- operatív munkakapcsolat tartása regionális, országos és európai uniós területfejlesztési hatóságokkal, ügynökségekkel, a partner-városok és szakmai partner-intézmények szervezeteivel,
  - a városfejlesztési stratégiához és realizálásához kapcsolódó kommunikációs, városmarketing operatív feladatok szervezése, koordinálása,
  - a városfejlesztési stratégia monitoring rendszerének kialakítása működtetése,
  - rendszeres tájékoztatás, beszámolás a város vezetése, közgyűlése és a város közvéleménye felé.

A vázolt feladatok sokrétűek, azonban nincs szükség nagy szervezet létrehozására. A Városfejlesztési Szervezet jelentős részben felállítható az Önkormányzaton belül, a jelenleg is városfejlesztési területen, kapcsolódó szakmai részterületen tevékenykedő munkatársakból. Nincs szükség kényszerűen arra, hogy az „alap-funkciókon” túl, minden résztvevőért felelős munkatárs a szervezet állandó tagja legyen. Célszerű alkalmazni a program és projekt-teamek esetében például az állandó szervezeti helyről történő időleges, a projekt idejére a szervezetből történő kiemelésnek, a külső szakértők megbízásának gyakorlatát, azaz nem egy merev, hanem egy rugalmas feladat-orientált szervezet, szervezeti működés kialakítása kívánatos.

A fejlesztések megvalósításával, a magánszféra programokba történő fokozatos bekapcsolódásával azonban a szervezet továbbfejlesztése a cél, amely már átalakul Városfejlesztő Társasággá, az Önkormányzat és a magántőke képviselőinek részvételével.

3.5.5 A stratégia megvalósulásának monitoringja

A célok teljesülését monitoring rendszer kiépítésével fogja az Önkormányzat nyomon követni. A monitoring rendszer kötelező elemei:

- Felújított településrész, településközpont nagysága.
- Új városi funkciók betelepítése/a fejlesztés nyomán elérhető(köz- és profitorientált) szolgáltatások száma a projekt által érintett településrészen.
- A fejlesztések által érintett lakosság létszáma.

4 ELŐZETES AKCIÓTERÜLETI TERV

4.1 Illeszkedés az Integrált Városfejlesztési Stratégiához

4.2 A településfejlesztési akcióterület kijelölése, jogosultság igazolása

4.2.1 Akcióterület kijelölése

Rétság funkcióbővítő városfejlesztési program keretében a belvárosban, illetve a belvároson kívüli belterületen a volt honvédségi laktanya területén kíván akcióprogramokat megvalósítani a 2007-2013. közötti tervezési időszakban. A város középtávon meghatározott céljainak elérését elsősorban ezen területek fejlesztése szolgálja. A külterületek fejlesztése hosszabb távú folyamat, és erőtejesen függ a mezőgazdaság helyzetének alakulásától.

Az akcióterületek kialakításánál figyelembe vettük, hogy az akcióterületnek teljesítenie kell alapvető kritériumokat¹. A kritériumok figyelembe vételével – klasszikus értelemben – csak a történelmi belváros tekinthető akcióterületnek. A belvároson kívüli belterület városrészben több kisebb akcióterület helyezkedik el.

A 2007-2013. időszakra kijelölt akcióterületek, valamint az azokhoz kapcsolódó projektek számának kialakításakor számoltunk azzal, hogy a finanszírozási források korlátozottan állnak rendelkezésre, így csak a legnagyobb hozzáadott értékel rendelkező projektek kerültek be a fejlesztési programba. A projektek fenntartása szintén jelentős ráfordításokat fog igényelni.

Rétság továbbá számos olyan – akcióterületen kívüli - fejlesztési programot valósít meg, amely jelentős pénzügyi terhet von maga után az Önkormányzat számára. Ilyenek pl. a szennyvízhálózat kiépítésének folytatása, a csapadékvíz elvezetésének megoldása, utépítések, kerékpárút építése.

Mindezek figyelembe vételével a belvárosban egy akcióterület került kijelölésre, amely gyakorlatilag a teljes belvárost felöleli, míg a belvároson kívüli belterületen három kisebb akcióterület. A város méretét és pénzügyi lehetőségeit tekintve ennél több akcióterület kialakítása a 2007-2013. időszakban nem indokolt.

4.2.2 Jogosultság igazolása

4.2.3 Az akcióterületre vonatkozó adatok beszerzése

---

¹ “Funkcióbővítő rehabilitáció esetén az akcióterületnek a város gazdaságilag és társadalmilag meghatározó központi vagy városrész-központi területén kell elhelyezkednie. Ezt a központi szerepkört pedig a rehabilitálandó terület funkcióellátottságával kell igazolni: közintézmények, közszolgáltatást nyújtó intézmények, ill. szolgáltató (kereskedelmi és pénzügyi) funkciók jelenlétével. A konkrét számszerű funkció ellátottsági elvárásokat az egyes régiós pályázati útmutatók tartalmazzák”. (IVS kézikönyv)

4.3 Helyzetelemzés

4.3.1 Az akcióterület társadalmi, gazdasági, környezeti jellemzőinek bemutatása, problémafeltárás

4.4 Fejlesztési célok és beavatkozások

4.4.1 Az akcióterület fejlesztésének célja, rész céljai

4.4.2 Fejlesztési programok

4.4.2.1. Regionális Operatív Program 2007-13 között város-rehabilitációs célú pályázat tartalma

1.1. Első pályázati fordulóban benyújtandó információk

1.2. Második pályázati fordulóban benyújtandó információk

4.4.2.2. Magánszféra által megvalósítani kívánt projektek a közszféra fejlesztései nyomán.

4.4.2.3. A pályázathoz kapcsolódó, de azon kívül a közszféra által megvalósítani kívánt tevékenységek az akcióterületen.

4.4.3 A tervezett tevékenységek illeszkedése a célcsoport igényeihez

4.4.4 A városrehabilitációs projekt végrehajtási ütemterve

4.4.5 A tervezett fejlesztések várható hatásai

1. Társadalmi-gazdasági hatások

2. Esélyegyenlőségi hatás

3. Környezeti hatások

4.5 A megvalósítás intézményi kerete

4.5.1 Akcióterületi menedzsment szervezet bemutatása

4.5.2 Az akcióterületi terv megvalósításának nyomon követése, civil szereplők bevonása

4.5.3 Üzemeltetés, működtetés

1. A fejlesztési tevékenység és a szolgáltatások működésének rövid leírása

2. Szervezeti terv

4.6 Pénzügyi terv

4.6.1 Pályázat előzetes összefoglaló költségvetése (Teljes akcióterületi terv pénzügyi terve, Pályázat pénzügyi terve)

4.6.2 Kockázatok elemzése

4.7 Előkészítettség állapota összefoglalóan – elvégzett, és még el nem végzett tevékenységek és azok ütemezése

5 MELLÉKLETEK

1.sz. melléklet: Rétság összehasonlítása térségbeli városokkal mutatószámok alapján

Mutatók	Rétság			Vác			Balassagyarmat			Szécsény		
	1998	2001	2005	1998	2001	2005	1998	2001	2005	1998	2001	2005
Terület												
Lakosság száma												
Működő vállalkozások száma (regisztrált)												
Társas vállalkozások száma												
Egyéni vállalkozások száma												
Kiskereskedelmi üzletek száma												
Vendéglátóhelyek száma												
Kereskedelmi szállás férőhely												
Vendégéjszaka száma												
- ebből külföldi												
Vendégek száma												
- ebből külföldi												
Múzeumi látogatószám												
Vándorlási egyenleg (fő)												
Bejáró diákok száma												
Születés/1000 fő												
Halálozás 1000 főre												
Lakásállomány (önkormányzati és magán)												
Ivóvízhálózatba bekötött lakások aránya (%)												

Szennyvízcsatorna hálózatba bekötött lakások aránya (%)												
Közműolló (m) szennyvíz-csatorna hossz (m)/vízvezeték hossz (km) bekötések nélkül												
Zöldfelületek												
Óvodások száma (fő)												
Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)												
Általános iskolások száma (fő)												
Középiskolai tanulók száma (fő)												
Nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevő hallgatók száma												
A tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben gondozott												
Háziorvos és gyerekorvos száma												
Kórházakban működő ágyak száma												
Kórházakban betegellátási napok száma												
Nyugdíjban és öregségi nyugdíjban részesülők száma												

2. sz. melléklet: Célhierarchia és stratégiai célok a 2006-ban elkészült Stratégia és Operatív Program alapján

1. Biztonságosan működő gazdaság elősegítése, modern üzleti környezet megteremtése

Stratégiai program	A stratégiai program rövid leírása	Partnerség	Kapcsolódás a városrészek céljaihoz	Tervezett költségek
1.1. A hagyományos agrárgazdaság sikereinek újjáélesztése, közös termelési, feldolgozási és értékesítési rendszer kidolgozása, termékvédjegy bevezetése	Tájspecifikus termékek termelése és feldolgozása, valamint értékesítése. Termelési, feldolgozási és értékesítési rendszerek kialakítása, a helyi termékek védjegyének tervezése és bevezetése a piacon a versenyképesség növelése érdekében	Agrárkamara Megyei Vidékfejlesztési Hivatal Gazdakör Mezőgazdasági vállalkozások LEADER Akciócsoport	Elsősorban a külterületekhez kapcsolódik, de hatással van az egész városra a városban lakó mezőgazdasági vállalkozók jövedelempozíciójának javulása révén	8.000 ezer Ft
1.2. Többfunkciós mezőgazdaság kialakítása, az agrár-környezetgazdálkodás innovatív elemeinek bevezetése	Agrár-innovációs centrum létrehozása a falugazdász és a gazdakör, illetve a mezőgazdasági termelők munkájának segítésére A szaktanácsadások, képzések révén folyamatosan híradás az agrárfejlesztések eredményeiről, a pályázati lehetőségekről, a termelési módszerek fejlesztéseiről. A mezőgazdasági vállalkozások bekapcsolása az idegenforgalomba A mezőgazdasági vállalkozások bekapcsolása a feldolgozási szállítási láncba. A mezőgazdaság bekapcsolása az energiatermelésbe	Agrárkamara Megyei Vidékfejlesztési Hivatal Gazdakör Mezőgazdasági vállalkozások LEADER Akciócsoport	Hatással van az egész városra a városban lakó mezőgazdasági vállalkozók jövedelempozíciójának javulása révén	85.000 ezer Ft
1.3. Turisztikai értéklánc kialakítása	Komplex turisztikai csomag kialakítása. A főbb irányvonalak a kulturális turizmus, a hagyományos mezőgazdasági termékekhez és a gasztronómiához kapcsolódó turizmus, a vidéki életformát bemutató tanyasi- és lovasturizmus, és kerékpáros turizmus. A város turisztikai kínálatának térségi és régiós idegenforgalmi programokba való bekapcsolása programjának kidolgozása, marketing anyagok elkészítése és megfelelő helyekre való eljuttatása, internetes megjelenés megszervezése, lobby tevékenység kifejtése a város turizmusának érdekében térségi és régiós szinten is. Idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése, térségi és régiós	Turisztikai Szervezetek Turisztikai vállalkozások Egészségügyi vállalkozások	Össességében a teljes várost érintik, függetlenül attól hogy konkrétan hol valósulnak meg a programok. Városrészekre való lebontás a konkrét akcióprogram Kulturális turizmus: belváros belvároson kívüli belterület Lovasturizmus: külterület Kerékpáros turizmus: bel-és	6.000.000 ezer Ft

	idegenforgalmi szerepkör kialakítása, kiegészítve a megfelelő marketing tevékenységgel. Az idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése tekintetében előnyt élvez a város által kiemelten fontosnak tartott gyógyszálló létesítése, a kórházzal együttműködő		külterület	
1.4. Ipari fejlesztések és a mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősödésének elősegítése	<p>Rétsági Ipari Park fejlesztése és kihasználtságának növelése, inkubátorház létesítése, valamint egy olyan befektetővonzó politika kialakítása és alkalmazása, amely nemcsak segíti a vállalkozások helyi fejlődését, de egyúttal szabályozza is a tevékenységi körök alakulását. Környezetkímélő, „csendesebb” ipari tevékenységek preferáltak.</p> <p>Az inkubátorház létrejötte nagymértékben elősegítené a helyi vállalkozások fejlődését és piaci sikerességét. A program célja létrehozni az ipari parkon belül egy olyan irodát, melyben több munkatárs segíti a települési vállalkozásokat a vállalkozói készségek fejlesztésében, pályázati tanácsadásban, üzleti tervek készítésében. Emellett üzleti és marketing tanácsadással, termékfejlesztési tanácsadással, piackutatásokkal és üzletfejlesztési tanácsadásokkal segítik a munkájukat, továbbá alapvető irodai infrastruktúrát biztosít kedvezményesen azoknak a kezdő vállalkozóknak, akik önerőből még nem képesek ezt maguknak finanszírozni.</p>	Ipari Park tulajdonosai Mikro-, kis- és középvállalkozások	<p>Össességében az egész város profitál a programból.</p> <p>Konkrét megvalósulási hely: belvároson kívüli belterület (vasút mellett lévő Ipari Park)</p>	47.000 ezer Ft

2. Emberi erőforrások fejlesztése

Stratégiai program	A stratégiai program rövid leírása	Partnerség	Kapcsolódás a városrészek céljaihoz	Tervezett költségek
<p>2.1. A biztonságosan működő gazdaságnak megfelelő munkaerő képzése és aktivizálása</p>	<p>Képzési, nevelési körülmények javítása, a helyi oktatási intézmények infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése. A képzési tematikába új piacképes ismeretek felvétele. A jelenleg is folyó felnőttképzési átképzési programokra továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni, de a jövőben a tervezett fejlesztésekhez igazítva szükséges megszervezni és lebonyolítani ezeket a nagyobb hatékonyság érdekében.</p> <p>A helyi foglalkoztatás bővítéséhez, a rugalmasabb és teljesebb munkaerőpiac megteremtéséhez vállalkozói készségek, kultúra, környezet fejlesztése, alternatív foglalkoztatási lehetőségek felkutatása (pl. távmunka).</p> <p>A meglévő oktatási és nevelési intézmények infrastruktúrájának és szolgáltatásainak fejlesztése keretén belül a sz. óvodáknál tornaszoba bővítése, az sz. óvodáknál épület átalakítása, felújítása. Általános Iskola felújítása, Iskolában.</p> <p>Szintén a megvalósuló gazdasági fejlesztésekkel összhangban felnőttképzési, átképzési programok szervezése, melyek évente 2-3 alkalommal, igény szerint 25-30 fő átképzését, továbbképzését tenné lehetővé.</p> <p>A vállalkozói készségek és kultúra javítása érdekében külön hangsúlyt kell fektetni a helyi vállalkozók továbbképzésére. Ennek érdekében a gazdasági programok megvalósulásával párhuzamosan évente vállalkozói tanfolyamok indítása, melyek egyszerre nagyobb számú - 50-60 fős- vállalkozó továbbképzését tenné lehetővé.</p>	<p>Óvodák Iskolák Mozgássérültek Regionális Egyesület Rétsági Szervezete Vállalkozók Egyesülete Rétság és Vidéke Ipartestület Vállalkozók</p>	<p>Az oktatási intézmények többsége a belvárosi részen helyezkedik el, de a képzési programokban a város bármely részén élők részt vehetnek, így ez a stratégiai program nem köthető városrészekhez.</p>	<p>650.000 ezer Ft</p>

<p>2.2. A lakosság rekreációjának biztosítása a munkaerő megújulásához</p>	<p>A rekreáció infrastrukturális feltételrendszerének javítása keretében új, kisebb sportkomplexum kialakítására, 2-3 kisebb, új, fedetlen sportpálya kialakítására, illetve a meglévő pár felújítására. A Művelődési Központ és Ifjúsági Ház felújítása. A Városi Könyvtár 20 számítógépe és tartozékai felújítása.</p> <p>Rekreációs programok események szervezése, a város lakosainak tudatformálása, az egészségesebb életmód felé terelése, a rekreációs lehetőségek jobb kihasználása.</p> <p>A folyamatosan fejlődő rekreációs szolgáltatásokat elérhetővé tétele az idegenforgalom számára, illetve célirányos programokkal, kapcsolatok építésével a fontos idegenforgalmi rekreációs helyek és programok bekapcsolása a turisztikai értékláncba.</p>	<p>Sportegyesületek Művelődési Központ és Ifjúsági Ház Vállalkozások</p>	<p>Az új sportkomplexumok kialakítása a belvároson kívüli belterületen lehetséges A Művelődési központ és a városi könyvtár a belvárosban található.</p>	<p>500.000 ezer Ft</p>
<p>2.3. Közösségformálási programok</p>	<p>Évente 3-4 városi ünnepség és rendezvény szervezése a közösségi élet fejlesztése érdekében.</p> <p>Minden évben rendszeres jelleggel minimum 1-2 alkalommal fórumok, ülések és „jövőműhelyek” tartása a fejlesztési elképzelések módosítása, javítása érdekében.</p>	<p>Rétság Városért Közalapítvány Rétsági Lokálpatrióta Egyesület Vállalkozások</p>	<p>Elsősorban a belvárosban. Erre a célra külön terület kialakítása tervezett.</p>	<p>20.000 ezer Ft</p>

3. Környezet és infrastruktúra fejlesztése

Stratégiai program	A stratégiai program rövid leírása	Partnerség	Kapcsolódás a városrészek céljaihoz	Tervezett költségek
3.1. Infrastruktúra javítása a lakosság szolgálatában – sürgős beavatkozást igénylő problémák, ill. tervszerű végrehajtás	<p>Szennyvízhálózat teljes kiépítése, szennyvíztelep korszerűsítése.</p> <p>A Térségi Hulladékgazdálkodási Program keretében, Rétságon egy 20 ezer t/év kapacitású komposztáló létesítése. A szelektív hulladékgyűjtés szélesebb körben való elterjesztése.</p> <p>A csapadékvíz elvezető csatornarendszer korszerűsítése, hogy a belvíz-veszélyeztetett településrészek fenyegetettsége mielőbb megszűnjön.</p> <p>Az ivóvíz, a gáz, a villamos és egyéb infrastruktúra hálózatok folyamatos karbantartása.</p> <p>Az önkormányzat informatikai rendszerének fejlesztése, hogy az alkalmas legyen az e-közigazgatás bevezetésére.</p>	<p>Önkormányzat Vagyongazdálkodó Rt Közműszolgáltatók Építési vállalkozók Informatikai vállalkozások</p>	<p>A szennyvízhálózat jelenleg csak a belváros egyes részein van kiépítve. A program a még nem csatornázott területek egészét felöleli.</p>	<p>6.700.000 ezer Ft</p>
3.2. Infrastruktúra javítása a gazdasági környezet fejlesztése szolgálatában – kapcsolódva a modern üzleti környezet megteremtéséhez és az innováció átvételéhez	<p>Az Ipari park infrastruktúrájának fejlesztése (meglévő közművek teljes felújítása és a még hiányzóak megépítése).</p> <p>A fejlődés generálását, az innováció terjedését is segítő módon létre kell hozni a vállalkozások számára egy információs rendszert, ahol tájékozódhatnak, és tájékoztatást adhatnak magukról. A rendszer működéséhez támogatni kell a gazdasági szervezetek infokommunikációs infrastruktúrájának megteremtését.</p> <p>Az e-gazdaság megvalósulásához biztosítani kell a megfelelő hardware és software eszközöket, létre kell hozni egy szervert és egy honlapot, amin keresztül a vállalkozások gyorsabban tudnak kommunikálni belső és külső partnereikkel, illetve egymással egyaránt.</p>	<p>Önkormányzat Ipari Park tulajdonosai Vállalkozások</p>	<p>Belvároson kívüli belterületen található ipari park fejlesztésének programja.</p>	<p>210.000 ezer Ft</p>

<p>3.3. Közlekedési és elérhetőségi feltételek fejlesztése</p>	<p>10 km hiányzó belterületi út és 20 km járda kiépítése. (tervezés, kivitelezés); mintegy 30 km belterületi út (burkolatjavítás, kátyúzás) és a legfontosabb külterületi utak felújítása (felületegyengetés és kátyúzás, valamint külterületi szilárd burkolatú út burkolat-felújítása); az autóbussmegállók fejlesztése (autóbuszöböl kialakítása, járdasziget és váróhelyiség építése), amely során 13 váróhelyiség, 16 buszöböl, 9 járdasziget épül; és a kerékpárút-hálózat kiépítése 14 kilométer hosszban a korábban elkészült tervek szerint, illetve észak felé ig, a településen a i és a i utcákon vezetve.</p> <p>Lobbytevékenység a . sz. főút elkerülő szakaszának megépítésére. A hiányzó településközi összekötő utak közül a legfontosabb a. j. út folytatásának kiépítése a. sz. főút és felé (6 km új út, 5 km szélesítés) és a települést érintő mellékutak burkolatállapotának javítása.</p>	<p>Önkormányzat Magyar Közút Kht, Nógrád megyei Igazgatóság Volánbusz Zrt és Volán Zrt Vállalkozások</p>	<p>Teljes város</p>	<p>3.100.000 ezer Ft</p>
<p>3.4. Épített környezet fejlesztése, megőrzése és tervszerű zöldfelület gazdálkodás</p>	<p>Városközpont fejlesztése, főközlekedésű út kiváltása, mozgalmas, lendületes, funkcionálisan is sokrétű, zöldfelületileg impozánsabb térrendszer kialakítása. A zöldfelület újragondolásával még több lehetőség nyílhatna a belváros műemléki épületegyütteseinek a hangsúlyozására.</p> <p>Környezet-rendezés a vizes élőhelyek () környékén rekreációs célból.</p> <p>A piactér infrastrukturális fejlesztése, Emellett a turisztikai értékláncban is hasznosítható terület.</p> <p>A település parkjaiban több helyen utcabútorok, kerékpártárolók hulladékgyűjtő edények pótlása, egységes hirdető táblák elhelyezése.</p> <p>A település játszótér-fejlesztési programjának megvalósítása.</p> <p>A tanösvény kialakítása, információs táblákkal, amelyek ismertetik a terület jelentőségét, természeti</p>	<p>Önkormányzat Nógrád megyei Területi Főépítész Iroda Kulturális Örökségvédelmi Hivatal</p>	<p>A fő fejlesztések a belvárosban tervezettek, de a belvároson kívüli belterületen is várható fejlesztések.</p>	<p>1.000.000 ezer Ft</p>

	<p>értékét.</p> <p>Az építészeti érték állagmegőrzése mellett, megfelelő, illeszkedő hasznosítási funkciók kialakítása, figyelembe véve a helyi vállalkozók, civil szervezetek és a lakossági véleményeket is.</p> <p>Térképes kiadvány készítése település építészeti értékeiről, azok egykori funkcióiról, birtokosairól a település turizmusának fejlesztési igényeit és a helytörténeti ismeretterjesztést figyelembe véve.</p>			
3.5. A természeti környezet megóvása és fejlesztése	<p>A Tájvédelmi Körzet részeként egyes területek védetté nyilvánítása.</p> <p>A kedvező művelési ág-váltások, az erdősültség további növekedése, a helyes gazdálkodási gyakorlat elősegítése a kedvező környezeti állapot fenntartása, illetve javítása érdekében.</p>	<p>Önkormányzat Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága Gazdálkodók Civil szervezetek</p>	<p>Külterületekhez kapcsolódó program.</p>	<p>20.000 ezer Ft</p>

4. Önkormányzati fejlesztések hatékonyságának növelése

Stratégiai program	A stratégiai program rövid leírása	Partnerség	Kapcsolódás a városrészek céljaihoz	Tervezett költségek
4.1. Fejlesztésorientált vagyongazdálkodási tervezés	<p>Az önkormányzat pénzügyi helyzete - a magyar átlaghoz hasonlóan- csupán korlátozott mértékben teszi lehetővé a szükséges karbantartások, fejlesztések és beruházások saját erőből történő megvalósítását. Az önkormányzat - mára erősen lecsökkent és leromlott állagú - forgalomképes ingatlanvagyonának hasznosítása, az önkormányzat beruházási, valamint likviditási problémáinak csökkentésére.</p> <p>Alternatív pénzügyi források bevonása az önkormányzati gazdálkodásba. A PPP konstrukciók révén – a magántőke segítségével a fejlesztésekhez, beruházásokhoz nagyobb tőkeerő érhető el, amely erősíti az önkormányzat aktív vállalkozásbarát megítélését is.</p> <p>Az Önkormányzat vállalkozói tevékenységének kialakítása.</p>	Önkormányzat Vállalkozások Civil szervezetek	Teljes város	450.000 ezer Ft
4.2. Területi kohézió javítása	<p>A város aktív bekapcsolódása a térségi együttműködési hálózatba, új együttműködések megalapozása és fejlesztése, szorosabb kapcsolat kialakítása a térség más településeivel.</p> <p>Fokozottabb részvétel a közös terület és vidékfejlesztési programokban, valamint a hatékonyabb érdekérvényesítés érdekében a térségen belüli kommunikációs tevékenység fejlesztése.</p> <p>Közös térségi jelentőségű rendezvények szervezése és lebonyolítása évi 1-2 alkalommal. Térségi szerepkör kialakítása, erősítése.</p>	Önkormányzat Gerjesztők LEADER Csoport Egyesület Vállalkozók Egyesülete Rétság és Vidéke Ipartestület Rétsági Kistérség többi települése	Teljes város	6.000 ezer Ft

<p>4.3. A város nemzetközi kapcsolatrendszerének aktivizálása</p>	<p>A település nemzetközi kapcsolatrendszerének bővítése, az ezekben rejlő lehetőségek hatékonyabb kihasználása. A testvértelepülésekkel fenntartott kapcsolatok intenzitásának növelése, a kulturális kapcsolatok mellett gazdasági kapcsolatok kiépítése.</p>	<p>Rétság Testvérvárosi Kapcsolataiért Alapítvány Vállalkozók Egyesülete Rétság és Vidéke Ipartestület Gerjesztők LEADER csoport</p>	<p>Teljes város</p>	<p>3.000 ezer Ft</p>
<p>4.4. Kommunikáció javítása–kommunikáció a lakosság szolgálatában, kommunikáció a gazdaság szolgálatában</p>	<p>A lakosság megfelelő szintű tájékoztatásának további erősítése.</p> <p>A település külső kommunikációs tevékenységének fejlesztése, ami alapját képezi a hazai és nemzetközi településközi kapcsolatok bővítésének, a kapcsolatrendszer fejlődésének, az együttműködések diverzifikációjának, a város szerepköreinek és funkcióinak bővítésének, valamint a település értékei hatékony közvetítésének.</p> <p>A városmarketing tevékenység fejlesztése, kommunikációs és marketing stratégia kialakítása. 3-4 főből álló városmarketing munkacsoport létrehozása, munkájukhoz megfelelő műszaki infrastruktúra háttér biztosítása (számítógépek, promóciós anyagok gyártásához megfelelő szoftverek, fénymásoló, projektor).</p> <p>Az „e-Rétság” megteremtése a gazdaság élénkítése érdekében.</p>	<p>Önkormányzat Rétság Városért Közalapítvány Rétsági Városvédő és Városszépítő Egyesület Vállalkozók Egyesülete Rétság és Vidéke Ipartestület</p>	<p>Teljes város</p>	<p>5.000 ezer Ft</p>